

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026-2029

Sisältäen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2026-2029, suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029 sekä tavoitteet ja toimenpiteet ehkäisevän päihdetyön tukemiseksi

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa XX.XX.XXXX § X

raisio

TIIVISTELMÄ

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 ohjaa kaupungin työtä asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämiseksi. Hyvinvointi nähdään koko kaupungin yhteisenä tehtävänä, joka koskee kaikkia toimialoja ja ikäryhmiä. Kaupunki vastaa hyvinvoinnin edistämisestä erityisesti arjen ympäristöissä, ennaltaehkäisevällä työllä ja yhteistyöllä.

Suunnitelman pohjana ovat lainsäädäntö, kaupungin strategia, hyvinvointikertomuksen tilannekuva sekä laaja asukkaiden ja sidosryhmien osallistaminen. Työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varhan, järjestöjen, seurakunnan, yritysten ja kaupunkilaisten kanssa.

Suunnitelman **neljä painopistettä** ovat:

- Osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen
- Saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
- Fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen
- Mielen hyvinvoinnin edistäminen

Suunnitelma sisältää myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi, joissa tavoitteet ja toimenpiteet on syvennetty ikäryhmien tarpeiden mukaisesti.

Toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain osana talousarviota ja raportoidaan kaupunginvaltuustolle. Hyvinvointisuunnitelma onkin osa strategista johtamista, jolla edistetään ja tuetaan asukkaiden hyvää arkea, vähennetään korjaavien palvelujen tarvetta, vahvistetaan yhteistyötä ja kestävästä kaupunkikehitystä.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto: Hyvinvointia edistetään yhdessä – kaupunkilaiset keskiössä!
2. Mistä hyvinvointi rakentuu?
3. Hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämistä, raisiolaisittain!
4. Raision kaupungin hyvinvointikertomustyö
5. Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 valmistelu
6. Hyvinvointisuunnitelma 2026-2029: painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet
7. Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029
8. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2029
9. Hyvinvointisuunnitelman hyväksymisestä, toteuttamisesta ja seurannasta

1. Johdanto: Hyvinvointia edistetään yhdessä – kaupunkilaiset keskiössä!

- Rasion kaupungin hyvinvointisuunnitelman lähtökohtana on ajatus siitä, että asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on yksi kaupungin perustehtävistä ja kuuluu kaikille toimialoille. Tavoitteena on luoda edellytykset hyvinvoivalle, aktiiviselle ja turvalliselle arjelle kaikille kaupunkilaisille.
- Hyvinvoinnin edistäminen tapahtuu uudessa toimintaympäristössä, jossa Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varha vastaa sosiaali- ja terveyspalveluista, ja kaupungin rooli painottuu entistä vahvemmin hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, yhteisöllisyyden, kestävän elämäntavan ja elinvoiman edistämiseen. Tämä edellyttää tiivistä, rohkeaa ja poikkihallinnollista yhteistyötä kaupungin toimialojen, Varhan, järjestöjen, seurakunnan, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.
- Keskiössä on ihmislähtöisyys: yksilön kohtaaminen, tarpeiden tunnistaminen sekä sellaiset palvelut ja toimintaympäristöt, jotka tukevat kaupunkilaisten omaehtoista hyvinvointia.
- Kaupunki vaikuttaa hyvinvointiin monin keinoin, kuten koulutuksen, liikunnan, kulttuurin, kaavoituksen, liikenteen, viher- ja virkistysalueiden, työllisyyden ja kotoutumisen kautta. Asukkaiden ja sidosryhmien osallistaminen ja kuuleminen on keskeisessä roolissa.
- Hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma ovat osa kaupungin strategista johtamista ja toimivat yhteisenä työvälineenä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitteluun, seurantaan ja arviointiin. Hyvinvointi ja kaupungin elinvoima nähdään toisiaan vahvistavina tekijöinä. Työtä tehdään yhdessä, tavoitteena hyvinvoivat ja onnelliset kaupunkilaiset, joilla on mahdollisuus elää itselleen merkityksellistä elämää.

2. Mistä hyvinvointi rakentuu?

Lapsuudessa rakennetaan pohjaa aikuisuuden hyvinvoinnille.

raisio

Hyvinvoinnin osatekijät jaetaan yleensä kolmeen ulottuvuuteen

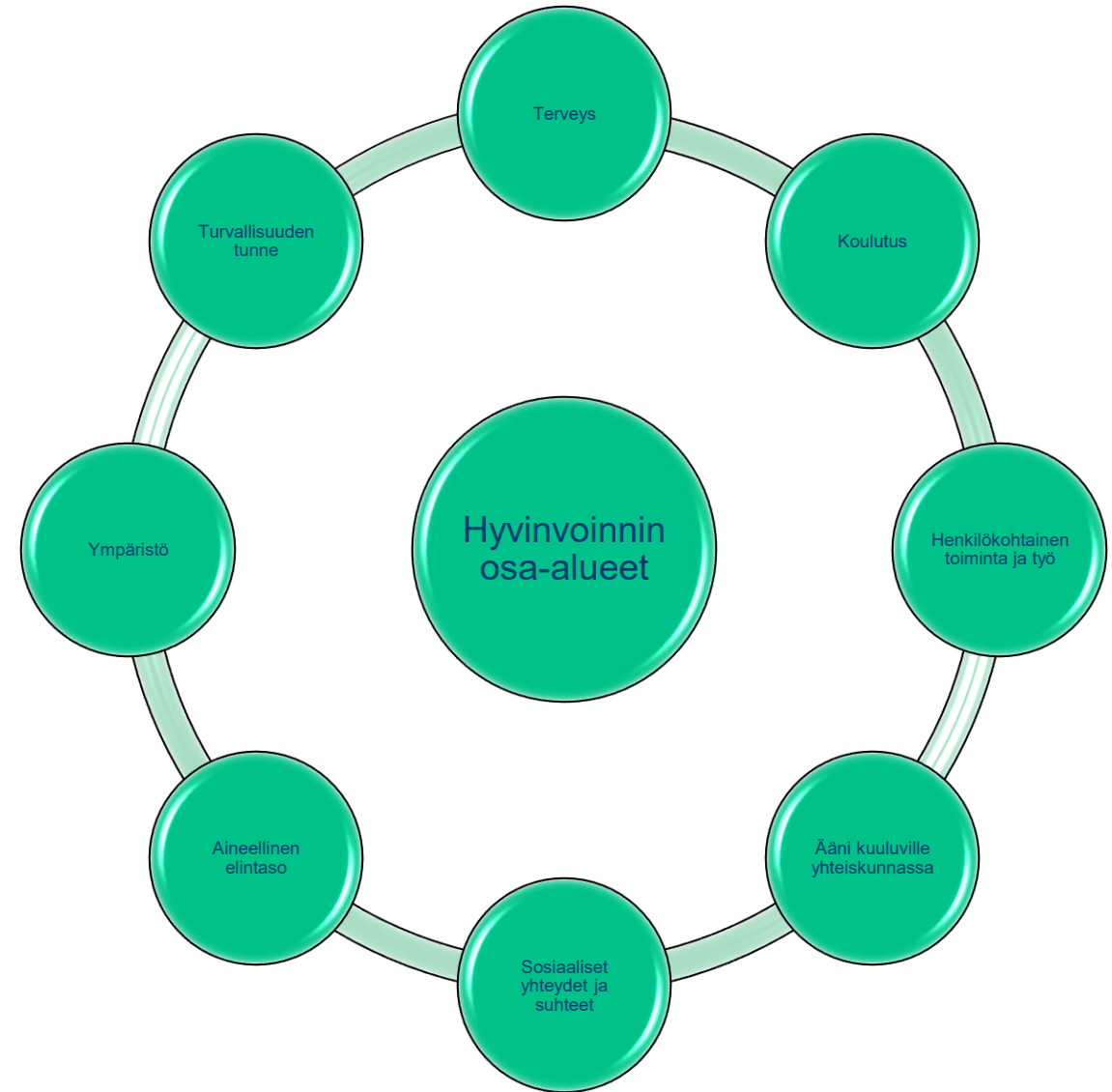
- terveys
- materiaalinen hyvinvointi
- koettu hyvinvointi, elämänlaatu

Hyvinvointiin kuuluu sekä yhteisön että yksilöiden hyvinvointi

- **Yhteisön** hyvinvointiin vaikuttavat muun muassa
  - asuinolot ja ympäristö
  - työllisyys ja työolot
  - toimeentulo
- **Yksilön** hyvinvointiin vaikuttavat
  - sosiaaliset suhteet
  - itsensä toteuttaminen
  - onnellisuus
  - sosiaalinen pääoma

Koettua hyvinvointia mitataan usein elämänlaadulla. Elämänlaatua muovaavat niin

- terveys
- materiaalinen hyvinvointi
- odotukset hyvästä elämästä
- Ihmissuhteet
- omanarvontunto ja
- mielekäs tekeminen

Yllä esitetty Hyvinvointimalli perustuu Stiglitzin työryhmän raporttiin (2009).

Sujuva arki suojaa ja kannattelee

Ihminen voi itse vaikuttaa omaan hyvinvointiinsa yksinkertaisilla asioilla. Nämä asiat tukevat niin psyykkistä kuin fyysistä hyvinvointia. On erityisen tärkeää itse pyrkiä huolehtimaan arjen hyvinvoinnista, koska se auttaa pitämään yllä sekä psyykkistä että fyysistä terveyttä.

Arjen hyvinvoinnilla on yhteys mielen hyvinvointiin. Silloin kun ihmisen elämässä on kaikki hyvin, arki sujuu ilman suuria murheita. Arjen toimet antavat rytmin päiviin kuten

- työ
- koulu
- päivän kotityöt
- asioiden hoitaminen
- harrastukset
- sosiaaliset suhteet
- rentoutuminen ja lepo

Omaan hyvinvointiin voi vaikuttaa pienillä päivittäisillä mutta tärkeillä omaan arkeen liittyvillä asioilla. Lapset ja nuoret tarvitsevat **monikanavaisesti** tukea ja aitoa kohtaamista arjen voimavarojen ja pärjäävyyden vahvistamiseksi.

Lapsuudessa rakennetaan pohjaa aikuisuuden hyvinvoinnille, ja aikuiset rakentavat lasten ja nuorten tulevaisuutta tässä hetkessä.

MIELENTERVEYDEN KÄSI

JA RUOKAILU

• Mitä teit päivän aikana?
• Oiko syödä välipaloja?
• Keskustelitkö ruokaa kaverien kanssa?
• Oiko rauhallisesti syödä vai oliko kiire?

A LEPO

• Milloin aikan menit nukkumaan?
• Oiko nukkua tarpeeksi?
• Oiko nauttia lepoa?
• Oiko nauttia lepoa?
• Oiko nauttia lepoa?
• Oiko nauttia lepoa?

IHMISSUHTEET JA TUNTEET

- Ketä tapasit tänään?
- Mitä teit perheen kanssa?
- Millainen mielialasi oli päivän aikana?
- Kerroitko jollekin tunteistasi?
- Jaksoitko kuunnella ystävää?
- Mistä olit iloinen tai surullinen?

LIIKUNTA JA Y LIKKUMINEN

- Miten liikutit päivän aikana?
- Liikutitko jonkun kanssa?
- Millainen liikunta sinulle?
- Millaisen olon tuntuu liikunnan jälkeen?

HARRASTUKSI

- Mitä hauskaa teit?
- Teitkö jotain uutta?
- Millaisesta tekemisestä nautit?
- Mikä on sinun suosikkiharrastuksesi?
- Paljonko olet tyytyväinen elämääsi?
- Kenen kanssa olet tyytyväinen?

ARVOT JA PÄIVITTÄISET VALINNAT ELÄMÄN ERI YMPÄRISTÖISSÄ

- Millaisia hyviä mieltä tuovia valintoja teit päivän aikana?
- Mitä arvostat ja pidät tärkeänä elämässäsi?

3. Hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämistä, raisiolaisittain!

raisio

Hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistäminen osana Raision kaupungin johtamista

- Hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistäminen eli HYTETU on Raision kaupungin keskeinen ja poikkihallinnollinen tehtävä, joka kuuluu kaikille toimialoille. Työtä ohjataan osana kaupungin strategiaa, päätöksentekoa ja talouden suunnittelua, ja sen tavoitteena on luoda edellytykset kaupunkilaisten sujuvalle, turvalliselle ja hyvinvoivalle arjelle.
- Hyvinvoinnin edistäminen tapahtuu verkostomaisena yhteistyönä kaupungin toimialojen, Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varhan, järjestöjen, seurakunnan, yksityisten toimijoiden sekä kaupunkilaisten kanssa. Keskeistä on selkeä vastuunjako, yhteiset rakenteet ja vaikuttavien toimintamallien jalkauttaminen arjen toimintaympäristöihin.
- Kaupunkitasoinen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen johtoryhmä vastaa kokonaisuuden koordinoinnista ja kehittämisestä. Hyvinvointikoordinaattorin rooli on keskeinen työn yhteensovittamisessa, seurannassa ja arvioinnissa. Työtä tehdään toimialoilla ja erilaisissa monialaisissa työryhmissä, joissa korostuvat yhteistyö, tiedonkulku ja yhteiskehittäminen.
- Toiminnan painopisteenä on ihmislähtöisyys ja osallisuus: kaupunkilaiset, vaikuttamistoimielimet ja sidosryhmät osallistuvat suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Näin varmistetaan, että hyvinvointia edistävät toimenpiteet vastaavat eri-ikäisten ja eri tavoin toimintakykyisten asukkaiden tarpeisiin.
- Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen nähdään Raisiossa pitkän aikavälin investointina ja pääomana, joka tukee kaupungin elinvoimaa, vähentää korjaavien palveluiden tarvetta ja vahvistaa kestävästä kaupunkikehitystä pitkällä aikavälillä.

Hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistäminen Raisiossa on

Ihmislähtöistä sekä kuntalaisia ja eri toimijoita osallistavaa

- Kaikille elämänalueille ulottuvaa
- Kohdistuu kaikkiin ikäryhmiin

Yhteistä yhteistyön johtamista

- Toimialarajat ylittävää yhteistyötä
- Yhteistyön tarpeiden ja yhteistyötahojen tunnistaminen eri hallinnonalaoilla tärkeää – kaikkien vahvuudet ja osaaminen tulee kytkeä käyttöön.
- Kaikilla on roolinsa ja käden jäljellä on merkityksensä!

Paikallista, alueellista ja kansallista yhteistyötä

- Voi myös olla oma kuntaa laajempaa kuntien välistä yhteistyötä tai vaatia kunnan omien rakenteiden ulkopuolisia toimijoita
- Hyvinvointialueet yhteistyökumppaneina (lakisääteisyys)

Taloudellisesti ja toiminnallisesti vaikuttavaa

- Hyvinvointi tulee ymmärtää laajana poikkisektoraalisena ja kaikkien toimijoiden yhteisenä tavoitteena – hyvinvoivat kaupunkilaiset!

Kunnan yhteistyökumppaneina hytessä ovat niin hyvinvointialueet, valtion viranomaiset, yhteisöt, järjestöt, yritykset, seurakunnat, alueelliset toimijat kuin vapaaehtoiset eri-ikäiset kaupunkilaiset.

Asukkaankin näkökulmasta hyvinvoinnin johtaminen ja hyvän arjen edistäminen on kokonaisuus, joka edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä.

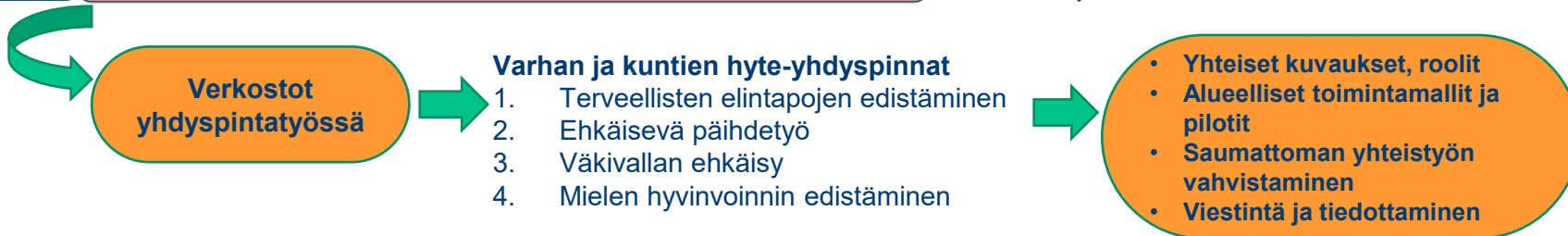

Laaja-alainen hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistäminen ja koordinointi osana Raision kaupungin johtamista, päätöksentekoa ja jalkauttamista

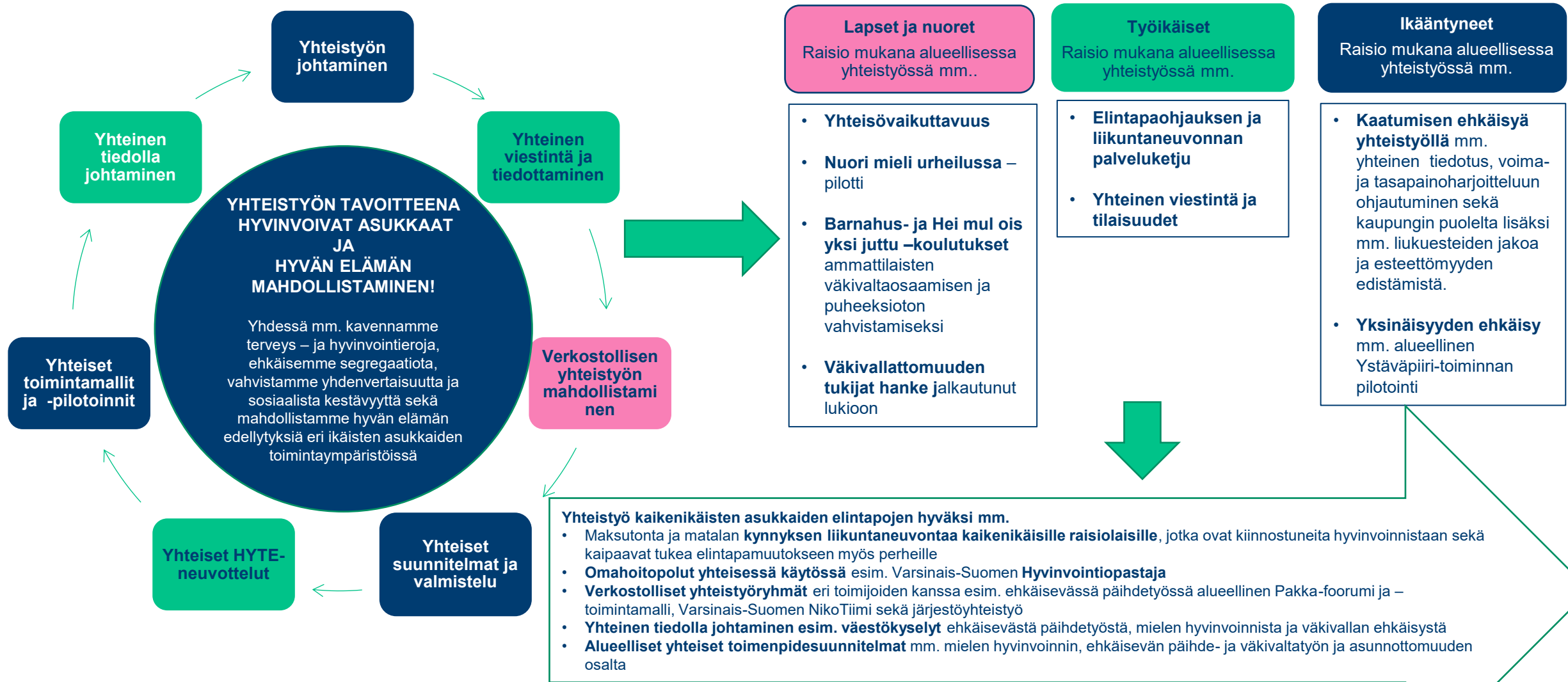
Hyvinvointikoordinaattori

- **Koordinoi** kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä
- **Tuntee** kunnan toiminnan, toimijat ja paikalliset verkostot hyödyntäen tietoa laaja-alaisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä
- **Tukee toimialoja** hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmissa laaja-alaisesti
- **Seuraa ja analysoi** indikaattoritietoa hyödyntäen hyvinvointialueen asiantuntemusta. Vastavuoroisesti tukee hyvinvointialuetta kunnan tietojen analysoinnissa
- **Koordinoi ja kokoaa** kunnan suunnitelma- ja kertomuskokonaisuuksia
- **Välittää tietoa ja lisää ymmärrystä** toimialoille hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä
- Raisiossa myös **asukkaiden ja yhteistyötoimijoiden osallisuuden edistäminen** isossa roolissa
- Hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa tehtävän **yhdyspintatyön tukeminen ja koordinointi**

- Vaikuttavien toimenpiteiden toteutumiseksi hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämisen työtä pitää Raisiossa johtaa sekä koordinoida, siitä tulee päättää ja siihen pitää osallistaa laajalaisesti eri toimijoita ja kaupunkilaisia.
- Työn jalkauttaminen ja yhteistyön johtaminen eri ikäisten kaupunkilaisten arjen toimintaympäristössä on avainasemassa.
- Yhteistyötä tehdään verkostollisesti eri toimijoiden kanssa niin alueellisesti, seudullisesti kuin kansallisesti.
- Olennaisena osana on saumaton yhdyspintayhteistyö, roolitusten vahvistaminen ja kehittäminen Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan kanssa.
- Hyvinvoivat kaupunkilaiset ovat niin elinvoimaisen kunnan kuin hyvinvointialueen edellytys.

Alueellisella yhteistyöllä vastataan haasteisiin

4. Raision kaupungin hyvinvointikertomustyö

raisio

Hyvinvointisuunnitelma toimii Raision kaupungin hyvinvointijohtamisen poikkileikkaavana työkaluna

Hyvinvointikertomustyö jakaantuu kahteen osaan

- hyvinvointikertomukseen, joka kuvaa hyvinvoinnin nykytilanteen ja muutokset
- hyvinvointisuunnitelmaan, jossa on kuvattu tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi.

Laaja hyvinvointikertomus 2022-2025 raportoidaan erillisenä raporttina sisältäen eri ikäisten kaupunkilaisten hyvinvoinnin tilannekuvan.

Hyvinvointisuunnitelma laaditaan valtuustokausittain, ja se perustuu

- lainsäädäntöön (mm. kuntalaki, sote-järjestämislaki, terveydenhuoltolaki),
- kaupungin strategiaan,
- tilasto- ja tutkimustietoon sekä paikalliseen tietoon,
- laaja-alaiseen osallistamiseen (viranhaltijat, luottamushenkilöt, nuorisovaltuusto, vammais- ja vanhusneuvostot).
- Suunnitelma kytkeytyy tiiviisti kaupungin strategiaan ja talouden suunnitteluun.
- Sen painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat kaikkea hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työtä Raisiossa ja tukevat kaupungin visiota vuoteen 2040.

- Hyvinvoinnin edistämistä johdetaan, koordinoidaan ja jalkautetaan kaupunkitasoisena, verkostomaisena yhteistyönä, jossa Varsinais-Suomen hyvinvointialue eli Varha on keskeinen kumppani.
- Hyvinvointisuunnitelman painopisteet toimivat osana talousarviota ja toimialojen käyttösunnitelmaa. Niiden toteutumista arvioidaan talousarvion yhteydessä. Panostamalla myös taloudellisesti hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämiseen, voimme
  - kaventaa niin terveyseroja kuin sosioekonomisia eroja
  - lisätä kaupunkilaisten psykofyysistä hyvinvointia eli kehon ja mielen hyvinvointia, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta arjen toimintaympäristössä
  - vähentää hyvinvointialueen korjaavien palvelujen kuormitusta.

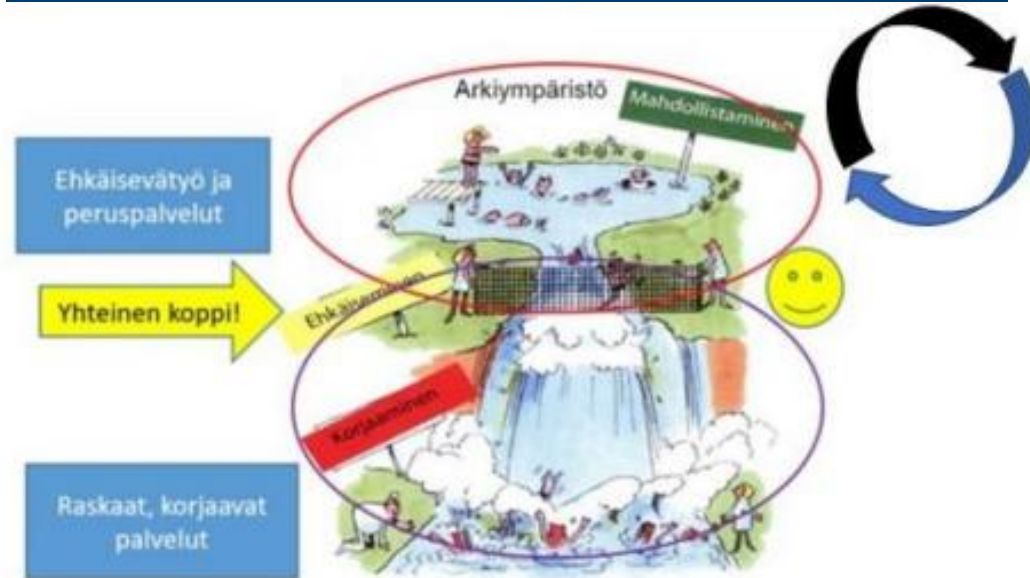

Enemmän HYTEÄ ja vielä vähemmän SOTEA!

- Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työtä tehdään kaikilla toimialoilla ja kaupunkiympäristössä. Työllä tehdään myös kaupungin strategiaa näkyväksi ja koettavaksi jokaisen kaupunkilaisen arjessa.
- Hyvinvointisuunnitelman painopisteet toimivat osana talousarviota ja toimialojen käyttösuunnitelmaa. Niiden toteutumista arvioidaan talousarvion toteutumisen yhteydessä.
- Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on meidän jokaisen yhteinen maaperä, jossa ihmisen kohtaaminen ja tarpeet ovat keskiössä.

Raision kaupungin strategia ohjaa laaja-alaista ja poikkisektoraalista hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämisen työtä!

raisiio

Strategia 2040

Missio

Rakennamme rohkeasti kestävästä tulevaisuutta ja hyvää elämää.

Visio 2040

Raisio on vihreä ja turvallinen kasvukaupunki.

Hyvinvointi ja aktiivisuus

Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille

Kasvatuksemme ja opetuksemme on laadukasta ja kehittyvää

Jatkamme merellisen Raision monipuolista kehittämistä

Pidämme huolen, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastaa

Elinvoima ja vetovoima

Kehitämme joukkoliikenteen saavutettavuutta ja luomme edellytyksiä henkilöjunaliikenteen käynnistymiselle

Rakennamme elinvoimaisen ja turvallisen kaupunkikeskustan sekä varmistamme sujuvan liikkumisen tieremontin aikana

Pidämme huolen, että Raisio on haluttu paikka asua ja tehdä bisnestä

Toteutamme ja edistämme rohkeita kasvuinvestointeja

Osallisuus ja toimintakulttuuri

Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa

Panostamme henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin

Luomme mahdollisuuksia kohtaamisille yhteisöllisyyden lisäämiseksi

Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa

Kestävä kasvu

Luomme edellytykset hallitulle kasvulle ennakoivasti ja huolehdimme talouden tasapainosta

Kehitämme asuinalueiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä ehkäisemme alueiden eriytymistä

Kasvatamme kaupunkia kestävyys, ekologisuus ja luonnon monimuotoisuus huomioiden

Meillä on helppo kotoutua

Arvot

Rohkeus
Yhteisöllisyys
Avoimuus
Kestävyys

5. Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 valmistelu

raisio

Hyvinvointisuunnitelman valmisteluprosessi

Hyvinvointisuunnitelmakokonaisuutta 2026-2029 on valmisteltu laaja-alaisessa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa kaikki ikäryhmät huomioiden.

Vuoden 2025-2026 aikana hyvinvointisuunnitelman valmisteluun ovat osallistuneet

- Vaikuttamistoimielimet
  - Vanhusneuvosto
  - Vammaisneuvosto
  - Nuorisovaltuusto
- Seuraparlamentti
- Hyvinvointia yhdessä -foorumi (mm. järjestötoimijoita, seurakunta, yksityinen sektori)
- Kestävä Raisio -työryhmä (kaikki toimialat)
  - Varhaiskasvatusjohtajat
  - Sivistyspalveluiden johtoryhmä
  - Kutsuttuina myös Varhan asiantuntijoita sekä seurakunnan edustus
- Raision opiskeluhuollon ohjausryhmä (mm. Varhan läntisen perhekeskuksen asiantuntijoita)
- Kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmä
- Kaupunginvaltuusto sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta

Prosessiin on sisällytetty työpajoja, seminaareja ja kyselyitä eri kohderyhmille vuoden 2025-2026 aikana.

Lisäksi hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuden kanssa samaa naikaan on valmisteltu kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävää ohjelmaa yhteistyössä kotoutumispalveluiden kanssa. Näin ollaan saatu linkitettyä vahvemmin myös maahanmuuttajataustaisten tarpeet osaksi suunnitelmaa eri ikäisten kaupunkilaisten näkökulmasta.

Lähtökohdat hyvinvointisuunnitelmalle

- Rasion kaupungin hyvinvointisuunnitelma valmistellaan valtuustokausittain valtuustokauden ajaksi.
- Hyvinvointisuunnitelma on yhteinen työkalu johtaa, ohjata, koordinoita ja kehittää raisiolaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi tehtävää työtä yhdessä kaupunkilaisten ja muiden toimijoiden kanssa.
- Hyvinvointisuunnitelmalla varmistetaan toiminnan suunnitelmallisuus, tavoitteellisuus, pitkäjänteisyys, ihmislähtöisyys ja yhteistyö eri toimijoiden välillä.
- Rasion kaupungin hyvinvointisuunnitelman lähtökohtana ovat
  - Kuntalaki (410/2015), jonka mukaan kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen on kunnan perustehtävä
  - Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) velvoittaa kuntia edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin
  - Terveystieteissä (1326/2010) määritellään laajasti kunnan tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Ehkäisevän päihdetyön järjestämistä koskevan lain (523/2015) 5 ja 6 §:t määrittelevät kunnan vastuut ja tehtävät ehkäisevässä päihdetyössä
  - Rasion kaupungin strategian teemat ja tavoitteet
  - Tilastot ja tutkimuksiin perustuva tieto sekä paikallisesti kerätty tieto raisiolaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä arjen turvallisuudesta
  - Linkitys muun kaupungin ohjelma- ja suunnitelmakokonaisuuksien kanssa
  - Lisäksi vahva yhdyspintayhteistyö ja -linkitys Varhan alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden kanssa
- Rasion kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 on päivitetty tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta Rasion kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 pohjalta.

Hyvinvointisuunnitelmaan linkittyvät muut suunnitelmat ja ohjelmat

Raision kaupunkitasoisesti ohjaavat suunnitelmat mm.

- Raision kaupungin strategia
- Ennaltaehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön ohjelma
- Yhdenvertaisuussuunnitelma
- Liikenneturvallisuussuunnitelma
- Maa- ja asuntopoliittiset linjaukset
- Ympäristöohjelma
- Kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävä ohjelma
- Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma
- Liikkuen läpi elämän -ohjelma
- Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Lasten ja nuorten kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolku
- Raision perusopetuksen opetussuunnitelma
- Raision lukion opetussuunnitelma
- Raision kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma

Varsinais-Suomen alueellisesti ohjaavat suunnitelmat mm.

- Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2026–2029
- Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026–2029
- Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026–2029
- Varsinais-Suomen liikuntastrategia
- Kulttuurihyvinvointi osana asiakkaan palveluketjua
- Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän Seutustrategia 2024–2026

Kansallisesti ohjaavat suunnitelmat mm.

- Kansallinen mielenterveysstrategia 2020–2030
- Kansallinen kestävän kehityksen strategia 2022–2030
- Kansallinen ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma 2026–2035

6. Hyvinvointisuunnitelma 2026-2029: painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet

raision

- Tässä osiossa on esitelty hyvinvointisuunnitelman konkreettiset painopisteet, tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot ja mittarit raisiolaisten hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämiseksi vuosina 2026-2029.
- Hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 keskittyy hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämisen teemoihin, ja on rakennettu elinkaariajattelulla. Hyvinvointisuunnitelman kaupunkitasoiset tavoitteet ja toimenpiteet on kohdennettu kaikenikäisille kaupunkilaisille huomioiden tässä osiossa erityisesti työikäiset sekä eri tavoin toimintakykyiset ja heikoimmassa asemassa olevat kaupunkilaiset.
- Hyvinvointisuunnitelma sisältää myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 osion sekä suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029 osion, joissa kuvataan tarkemmat ja syvennetyt tavoitteet ja toimenpiteet näiden ikäryhmien osalta.
- Laaja hyvinvointikertomus 2022-2025 eri ikäisten kaupunkilaisten hyvinvoinnin tilasta ja muutoksista on toiminut tilannekuvan ja tiedolla johtamisen pohjana hyvinvointisuunnitelmaa päivitettäessä. Laaja hyvinvointikertomus 2022-2025 sekä Raision kaupungin hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden vuosiraportti 2025 (HYTE-vuosiraportti 2025) raportoidaan erillisenä raporttina.
- **Hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 neljä painopistettä ovat**
  1. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen
  2. Saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
  3. Fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen
  4. Mielen hyvinvoinnin edistäminen

- Suunnitelman painopisteet ja tavoitteet kytkeytyvät Raision kaupungin uuteen strategiaan ja strategisiin tavoitteisiin.
- Painopisteiksi on tilannekuvan mukaan valikoituneet samat painopisteet kuin hyvinvointisuunnitelmakokonaisuudessa 2024-2025 mutta tavoitteita, toimenpiteitä ja mittareita on päivitetty hyvinvointikertomustiedon, toimenpiteiden raportoinnin ja laajasti eri toimijoille toteutettujen osallistavien valmistelutyöpajojen pohjalta. Raision kaupungin HYTE-vuosiraporttien 2024 ja 2025 kautta uuteen suunnitelmaan on siirretty myös tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka on nähty oleellisiksi toteuttaa myös uuden valtuustokauden aikana.
- Hyvinvointisuunnitelmaa on linkitetty osittain myös Varhan alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 (Varha [aluevaltuusto 3.12.2025](#) § 124) painopisteiden, tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden kanssa. Hyvinvointisuunnitelmassa korostuukin verkostollinen yhteistyö niin Varhan kuin muiden toimijoiden kanssa.
- Suunnitelman yleiset painopisteet kohdistuvat kaupunkitasoisesti laajemmin kaikkiin ikäryhmiin. Työikäisten tavoitteet ja toimenpiteet sisältyvät suurimmaksi osaksi tähän osioon sekä vanhemmuuden näkökulmasta lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman painopisteiden alle. Maahanmuuttajataustaiset ja eri tavoin toimintakykyiset asukkaat on huomioitu kaikkien ikäryhmien osalta.
- Suunnitelma sisältää myös tavoitteet ja toimenpiteet ehkäisevän päihdetyön toteuttamiselle.

1. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen 1/2

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa.	Edistämme kaupunkilaisten osallisuutta ja osallisuuden kokemusta sekä mahdollistamme kaupunkilaisten osallistumisen oman asuin- ja elinympäristön kehittämiseen ja päätösten vaikutusten ennakoarviointiin.	Toteutetaan asukastilaisuuksia ja –raateja, työpajoja sekä kyselyitä asukkaalle suunnittelun ja kehittämisen tukena. Kaupunkitasoisen Raision EVA-mallin (2024) juurruttaminen.	Kestävä Raisio foorumi (kaikki toimialat), hyte-johdorymä, hyte-koordinaattori	Toteutettu osallistamista. Evauksia toteutettu.
	Aktivoimme kaupunkilaisia omaan terveystyötytymiseen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa.	Toteutetaan suunnitelmallista väestöviestintää eri hyte-teemoista yhteistyössä eri toimijoiden kanssa myös maahanmuuttajataustaiset huomioiden.	Varhan hyte-yksikkö ja viestintä, kaupungin viestintäpalvelut, hyvinvointikoordinaattori, kotoutumispalvelut	Toteutunut viestintä ja saavutettavuus.
	Vahvistamme yhteistä tiedolla johtamista hyte-teemoista.	Kerätään väestötason tietoa suunnitelmallisesti eri ikäryhmien osalta alueellisesti ja paikallisesti mm. päihdetilannekysely, mielenhyvinvoinnin kysely ja väkivallan ehkäisyn kysely.	Varhan hyte-yksikkö ja tietopalvelut yhteistyössä kuntien kanssa/ hyvinvointikoordinaattori	Yhteinen tietopohja käytössä, vastaajamäärät, toimenpiteet.
	Kehitämme kaupunkitasoisen Hyte-foorumin toimintaa.	Kartoitetaan sidosryhmiltä tarpeita ja kehitetään toimintamallia enemmän järjestöfoorumin suuntaan.	Hyvinvointikoordinaattori	Kartoitus tehty ja toimintaa kehitetty.
	Osallistamme nuorisovaltuustoa, vammaisneuvostoa, vanhusneuvostoa sekä läntisten kuntien maahanmuutto- ja monikulttuurisuustoimikuntaa toiminnan suunnitteluvaiheessa.	Hyödynnetään neuvostojen ja toimikunnan kokemusasiantuntijuutta toiminnan ja hankkeiden suunnitteluvaiheessa. Kaupungin viranhaltijat vierailevat kokouksissa ja osallistavat kokemusasiantuntijoita mm. kokouksissa, asukastilaisuuksissa ja tapahtumissa.	Kaikki toimialat	Toteutettu osallistamista.

1. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen 2/2

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Luomme mahdollisuuksia kohtaamisille yhteisöllisyyden lisäämiseksi.	<p>Kehitämme eri-ikäisten kaupunkilaisten kohtaamispaikkoja ja niiden saavutettavuutta.</p> <p>Raisiossa toimii maksuton ja matalan kynnyksen palvelupiste eli Ohjaamo-toiminta alle 30-vuotiaille.</p>	<p>Kartoitetaan aktiivisesti vanhoja ja uusia tiloja laajempaa käyttöä varten.</p> <p>Jalkautetaan monialaisella yhteistyöllä Ohjaamo-toiminta osaksi toimintaympäristöä, joka tarjoaa mm. neuvontaa ja tukea arjen hallintaan, opiskeluun, työllistymiseen ja hyvinvointiin.</p>	<p>Tilapalvelut / Tilatyöryhmä</p> <p>Työllisyyspalvelut, liikunta- ja nuorisopalvelut, Varhan Soihtu-tiimi, Raision vuokratilat</p>	<p>Kartoitukset tehty.</p> <p>Ohjaamo-toiminta vakiintunut, tavoitettu alle 30-vuotiaita X-määrä.</p> <p>Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, %</p>
	<p>Tuemme kaupunkitasoisesti vapaaehtoistyötä ja järjestöjen toimintamahdollisuuksia sekä osallistamme toimijat yhteiseen kehittämiseen.</p> <p>Tuemme ja arvostamme vapaaehtoistyön toimijoita kaupunkitasoisesti.</p> <p>Toteutamme yhteistyönä yhteisöllisyyttä, ylisukupolvisuutta ja -kulttuurisuutta mahdollistavia tapahtumia ja tilaisuuksia.</p>	<p>Tuetaan vapaaehtoistyön mahdollisuuksia ja tehdään vapaaehtoistyön työryhmän toimintaa näkyväksi sekä parannetaan vapaaehtoistyö.fi alustan saavutettavuutta.</p> <p>Järjestetään vapaaehtoisille toimintoja oman hyvinvoinnin tukemiseksi (mm. vapaaehtoisten kiitosjuhla, hyvinvointikoulutus, tietoiskut) yhteistyössä järjestöiden, seurakunnan ja Varhan kanssa.</p> <p>Tarkastellaan ja kehitetään tarpeen mukaisesti kaupungin avustuskokonaisuuksia sekä tilojen käyttömahdollisuuksia järjestöjen toiminnalle.</p> <p>Kartoitetaan ja kehitetään sähköistä avustusjärjestelmää.</p> <p>Tehdään laaja-alaista yhteistyötä tapahtumisen ja tilaisuuksien järjestämisessä eri toimijoiden kanssa.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä vapaaehtoistyön työryhmän kanssa</p> <p>Avustustyöryhmä</p> <p>Digipalvelut ja avustustyöryhmä</p> <p>Tapahtuma-työryhmä ja tapahtumakoordinaattori yhteistyössä järjestöiden, seurakunnan ja yksityisen sektorin kanssa</p>	<p>Toteutuneet toiminnot, vapaaehtoistyö.fi käyttö lisääntynyt</p> <p>Avustuskokonaisuutta tarkasteltu ja kehitetty.</p> <p>Yhteinen sähköinen avustusjärjestelmä kehitetty ja käytössä.</p> <p>Toteutuneet tapahtumat ja tilaisuudet.</p>
Meille on helppo kotoutua.	<p>Valmistelemme uuden kotoutumista ja hyvien väestösuhteiden edistämistä koskevan ohjelman.</p>	<p>Toteutetaan em. ohjelman toimenpiteitä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa edistäen maahanmuuttajien kotoutumista sekä mahdollistaen kulttuurien välistä yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.</p>	<p>Kotoutumispalvelut</p>	<p>Ohjelma valmisteltu</p> <p>Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64- vuotiaat, %</p>

2.Saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Rakennamme elinvoimaisen ja turvallisen kaupunkikeskustan sekä varmistamme sujuvan liikkumisen tieremontin aikana.	<p>Mahdollistamme kaupunkilaisten osallistumisen kaupunkikeskustan kehittämiseen sekä sujuvan ja turvallisen liikkumisen tieremontin aikana.</p> <p>Osallistamme nuorisovaltuustoa, vammaisneuvostoa, vanhusneuvostoa ja sekä maahanmuutto- ja monikulttuurisuustoimikuntaa toiminnan suunnitteluvaiheessa.</p> <p>Kehitämme liikenneturvallisuuden toimenpiteitä tieremontin aikana.</p>	<p>Viestimme asioista aktiivisesti, monikanavaisesti ja saavutettavasti.</p> <p>Toteutetaan asukastilaisuuksia ja –raateja, työpajoja sekä kyselyitä asukkaille suunnittelun ja kehittämisen tukena.</p>	<p>Infra- ja kaupunkikehityspalvelut, kaupungin viestintäpalvelut, liikenneturvallisuustyöryhmä</p>	<p>Osallistamiset toteutettu.</p> <p>Toteutuneet tilaisuudet ja toimenpiteet.</p>
	<p>Ylläpidämme turvallisen tilan periaatteita kaikissa kaupungin toimipaikoissa.</p>	<p>Päivitetään turvallisen tilan periaatteita myös tarpeen mukaan uusissakin kohteissa.</p>	<p>Tilapalvelut / tilatyöryhmä, kaikki toimialat</p>	<p>Turvallisen tilan periaatteet käytössä.</p>
Kehitämme asuinalueiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä ehkäisemme alueiden eriytymistä.	<p>Osallistamme nuorisovaltuustoa, vammaisneuvostoa, vanhusneuvostoa sekä maahanmuutto- ja monikulttuurisuustoimikuntaa toiminnan suunnitteluvaiheessa.</p> <p>Toteutamme asukkaita osallistavaa Raision asukasbudjetointia.</p> <p>Ehkäisemme asunnottomuutta.</p>	<p>Toteutetaan esteettömyyskartoituksia ja hyödynnetään neuvostojen kokemusasiatuntijuutta tilojen suunnittelussa, sekä kootaan tarpeen mukaan monialainen esteettömyystyöryhmä.</p> <p>Toteutetaan asukasbudjetointi 2027-2028 asuinalueita ja nuoria osallistaen.</p> <p>Tehdään yhteistyötä ja jalkautetaan seudullisen asunnottomuuden poistamisen suunnitelman toimenpiteitä.</p>	<p>Infrapalvelut/ Tilapalvelut</p> <p>ASBU-työryhmä</p> <p>Varha, seudullinen työryhmä sekä Raision asunnottomuuden ehkäisyn työryhmä (kaupunkikehitysjohtaja, hyvinvointikoordinaattori, etsivä nuorisotyöntekijä, työllisyyspalvelut, RaVu)</p>	<p>ASBU toteutettu 2025-2026, 2027-2028, 2029-20230</p> <p>Asunnottomuuden tilastot.</p>
Meille on helppo kotoutua.	<p>Edistämme antirasistista, yhdenvertaisuutta vahvistavaa toimintakulttuuria eri ikäisten arjen toimintaympäristöissä.</p>	<p>Valmistellaan Raision kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävä ohjelma vuosille 2026-2029 sekä Raision kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.</p>	<p>Kotoutumispalvelut Päätoimiala</p>	<p>Kotoutumisohjelma sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma valmisteltu ja käytössä.</p>

3. Fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
<p>Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille.</p> <p>Pidämme huolen, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastaa.</p>	<p>Kehitämme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun olosuhteita myös eri asuinalueilla sekä saavutettavuus- ja esteettömyysnäkökulmat sekä soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelman toimenpiteitä huomioiden.</p> <p>Kehitämme aktiivisesti monipuolisen harrastamisen mahdollisuuksia sekä liikkumisen mahdollisuuksia mm. kaupungin Liikkuvat –ohjelmien, Raiha-mallin ja järjestöyhteistyön kautta.</p> <p>Toteutamme yhteistyössä vaikuttavaa ja tarpeita vastaavaa elintapaohjaus-liikuntaneuvontamallia eri ikäisille ja taustaisille kaupunkilaisille.</p> <p>Edistämme kaupunkilaisten fyysistä hyvinvointia olosuhteiden sekä virkistysalueiden kehittämisellä ja innostamalla omaehtoiseen liikkumiseen.</p> <p>Edistämme myös eri ikäisten omaishoitajien hyvinvointia omassa arjessa.</p>	<p>Osallistetaan kaupunkilaiset eri tavoin olosuhteiden ja palveluiden kehittämiseen hyödyntäen myös neuvostojen kokemusasiantuntijuutta.</p> <p>Mahdollistetaan ja madalletaan kynnystä eri ystävöimintojen kautta (mm. Kulttuuriystävöiminta, ulkoiluystävöiminta, Kulttuuriresepti) osallistua kulttuurin ja liikunnan pariin.</p> <p>Jalkautetaan Varhan ja kuntien elintapaohjaus-liikuntaneuvonnan mallia eri ikäisille kaupunkilaisille yhteistyössä Varhan kanssa.</p> <p>Toteutetaan Raision kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma käytössä ja toteutetaan toimenpiteitä.</p> <p>Huomioidaan virkistysalueiden kehittäminen ja julkisen liikenteen sekä palveluiden saavutettavuus kaupunkisuunnittelussa ja kaavoituksessa.</p> <p>Toteutetaan OmaVoima-hanketta yhteistyössä Varhan, järjestöjen ja muiden kuntien kanssa yhteistyönä</p>	<p>Kestävä Raisio -foorumi</p> <p>Kirjasto- ja kulttuuri- ja liikuntapalvelut yhteistyössä vapaaehtoistyön työryhmän kanssa</p> <p>Liikuntapalvelut, seuraparlamentti</p> <p>Liikuntapalvelut, Varha</p> <p>Käpy-työryhmä</p> <p>Kaupunkikehityspalvelut</p> <p>Varha yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa, hyvinvointikoordinaattorit</p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet.</p> <p>Hankkeen kautta toteutetut toimenpiteet.</p>
<p>Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.</p>	<p>Vahvistamme ehkäisevän päihdetyön vaikuttavuutta kaupunkitasoisesti eri ikäisten kaupunkilaisten arjen toimintaympäristöissä.</p> <p>Vahvistamme väestöviestintää monikanavaisesti ja saavutettavasti eri ikäisten kaupunkilaisten hyvien elintapojen edistämiseksi (uni, liikunta, päihteeet, ravinto).</p>	<p>Jalkautetaan Tiedolla tuloksiin – Vaikuttavaa ehkäisevää päihdetyötä Varsinais-Suomessa – hankkeen ja Pakka-toimintamallin kautta vaikuttavia toimintamalleja eri toimintaympäristöjä sekä selkeytetään eri toimijoiden rooleja ehkäisevän päihdetyön toteuttamiseksi.</p> <p>Vahvistetaan yhteistyötä eri toimijoiden kuten Varhan (myös viestintä) kanssa väestöviestinnän vaikuttavuuden lisäämiseksi hyvien elintapojen edistämiseksi myös mm. erilaiset väestöinfot, tilaisuudet.</p>	<p>Hyte-koordinaattori, Varha , Kestävä Raisio –työryhmä yhteistyössä järjestöjen kanssa</p> <p>Hyte-koordinaattori, Varha, kaupungin viestintäpalvelut</p>	<p>Hankkeen ja Pakka-toiminnan kautta toteutetut toimintamallit ja vaikuttavuuden mittarit.</p>

4. Mielen hyvinvoinnin edistäminen

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Luomme mahdollisuuksia kohtaamisille yhteisöllisyyden lisäämiseksi.	<p>Järjestämme vuosittain mielen hyvinvointia tukevia tilaisuuksia eri ikäisten yksinäisyyden ehkäisemiseksi.</p> <p>Tuemme ruoka-aputoiminnan vaikuttavuutta myös yksinäisyyden ehkäisemiseksi.</p>	<p>Vakiinnutetaan mielen hyvinvointia tukevat tapahtumat osaksi tapahtumien vuosikelloa (mm. JokaMielentaidot-tapahtuma) ja pilotoidaan kaupunkilaisviestijä – toimintamallia.</p> <p>Ollaan mukana ja tuetaan keskitetyn ja seutukunnallisen ruoka-aputoimintamallin kautta ruoka-aputoimijoita ja mahdollistetaan yhteisöllisiä kohtaamisia.</p>	<p>Tapahtumatyöryhmä, tapahtumakoordinaattori, hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Turun seutukunnan kunnat, Hyte-johtoryhmä, hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä järjestöiden ja seurakunnan kanssa</p>	<p>Järjestetyt tapahtumat, vaikuttavuus.</p> <p>Ruoka-aputoiminnan tilastot.</p>
Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille.	<p>Käytössämme on vaikuttavia eri ikäisille kuntalaisille suunnattuja toimintamalleja, jotka madaltavat jalkautumista mm. kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun pariin.</p>	<p>Vakiinnutetaan kulttuurillista hyvinvointia edistävät toimintamallit osaksi eri ikäisten toimintaympäristöä (mm. Kulttuuriystävätoiminta, Kulttuuriresepti).</p> <p>Vakiinnutetaan ja tehdään näkyväksi erilaiset ystävätoiminnot (mm. Ulkoiluystävätoiminta, Vertaisliikuttaja-toiminta, Luonto luosit), kylämummit ja -vaarit.</p>	<p>Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut, hyvinvointikoordinaattori, vapaaehtoistyön työryhmä</p>	<p>Toimintamallit käytössä.</p>
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.	<p>Vakiinnutamme toimivan yhteistyörakenteen ja verkoston Varhan ja kuntien kuntien kanssa.</p> <p>Käytössämme on Hyvän mielen kunta –tarkistuslista ja mielen hyvinvoinnin, ehkäisevän päihdetyön ja väkivallan ehkäisyn verkostollinen työryhmä.</p>	<p>Päivitetään Varhan ja kuntien yhteinen mielen hyvinvoinnin, ehkäisevän päihdetyön ja väkivallan ehkäisyn toimintasuunnitelma 2026-2029 ja vuosikello toiminnan tueksi.</p>	<p>Varha, hyvinvointikoordinaattorit</p>	<p>Aktiivinen arviointi vuosittainen kysely kunnille.</p> <p>Toteutumien arviointi vuosittain osana hyte-vuosiraportointia työkaluna Hyvän mielen tarkistuslista.</p> <p>Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, %</p>
Kasvatamme kaupunkia kestävyys, ekologisuus ja luonnon monimuotoisuus huomioiden.	<p>Toteutamme kasvuinvestointeja ja kaupunkikeskusten kehittämistä luonnon monimuotoisuus huomioiden.</p> <p>Toteutamme Raision EVA-mallia myös mielenterveysvaikutusten arvioinnin näkökulmasta.</p>	<p>Kartoitetaan Mielenterveysvaikutusten arvioinnin (MIVA) käyttöönottoa päätösten vaikutusten tueksi ja otetaan osaksi EVA-mallia.</p> <p>Toteutetaan ympäristöohjelman toimenpiteitä.</p>	<p>Infra- ja kaupunkikehityspalvelut, Hyte-johtoryhmä, Kestävä Raisio foorumi</p>	<p>Kartoitus tehty ja valmisteltu käyttöönotto.</p> <p>Ympäristöohjelman toimenpiteet.</p>
Meille on helppo kotoutua.	<p>Mahdollistamme eri ikäisten maahanmuuttajataustaisten kaupunkilaisten osallisuutta ja osallistamme yhdenvertaisesti oman toimintaympäristön kehittämiseen yhdenvertaisesti ja tuetusti sekä kulttuuritaustoja arvostaen.</p>	<p>Vahvistetaan lasten ja nuorten, maahanmuuttajataustaisten sekä neuvostojen osallisuutta tuetusti sekä toteutetaan kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävän ohjelman 2026-2029 toimenpiteitä.</p> <p>Hyödynnetään monikielistä viestintää ja tulkkipalveluita.</p>	<p>Kotoutumispalvelut</p>	<p>Osallistaminen toteutunut, kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävä ohjelma valmisteltu.</p>

7. Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029

osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa 2026-2029

raisio

Sisältö

- Taustaa suunnitelman laadinnalle
- Ikääntyneiden hyvinvointia edistävät Raision kaupungin palvelut sekä hyvinvointia edistäviä yhteistyöryhmiä
- Suunnitelman painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet 2026-2029
  1. Ikääntyneen väestön osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen
  2. Ikääntyneelle väestölle saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
  3. Ikääntyneen väestön fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen
  4. Ikääntyneen väestön mielen hyvinvoinnin edistäminen

Taustaa suunnitelman laadinnalle

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveissa (28.12.2012/180) määrää kunnan velvollisuuksista muun muassa alla olevasti. Kunnan ja hyvinvointialueen yleiset velvollisuudet 4 § (8.7.2022/604) ja 5 § (28.10.2022/876): ”kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa.” Lakia on päivitetty vuoden 2022 aikana hyvinvointialueuudistuksen vuoksi.

Raision kaupungin strategia ohjaa kaupunkilaisten hyvinvointityötä. Strategia on ollut yhtenä lähtökohtana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 päivityksessä. Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi valmistellaan osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa 2026-2029. Hyvinvointisuunnitelmaan kuuluu myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2029.

Suunnitelmaan linkittyy Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 ja Suunnitelma Ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029, jossa annetaan tilannekuva ikääntyneiden hyvinvoinnista ja toimintakyvystä Varsinais-Suomessa sekä kuvataan Varhan ikääntyneiden palvelujen järjestämistä.

Näiden lisäksi Raisio on ollut mukana Voimaa Vanhuuteen – kehittämissuunnitelmassa 2023-2025, joka edistää vielä kotona itsenäisesti pärjäävien, toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten (pääosin 75+) liikkumiskykyä, osallisuutta ja itsenäistä selviytymistä terveysliikunnan avulla. Tavoitteena on löytää vähän liikkuvat iäkkäät, lisätä heille tarkoitettua voima- ja tasapainosisältöistä ryhmäliikuntaa, liikuntaneuvontaa, ulkoilua ja vertaisohjattua toimintaa. Kuntakohtaisen kehittämistyön lisäksi luodaan yhteisiä toimintatapoja Varsinais-Suomen alueelle sekä lisätään niin kuntien keskinäistä kuin koko hyvinvointialueen välistä yhteistyötä ikääntyneiden liikunnassa. Työn keskiössä on rakentaa sujuva polku Varsinais-Suomen hyvinvointialueen, kuntien ja järjestöjen palveluiden välille.

Suunnitelmaa tukevat myös valtioneuvoston toimenpide- ja kehittämissuunnitelma, joka on nimeltään Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030: Tavoitteena ikäkyvykäs Suomi sekä Valtioneuvoston Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 periaatepäätös sekä sen toimeenpanosuunnitelma.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmassa 2026-2029 kaupunkitasoiset tavoitteet ja toimenpiteet on kohdennettu kaikille ikäryhmille huomioiden erityisesti työikäiset, ikääntyneet ja eri tavoin toimintakykyiset sekä maahanmuuttajataustaiset asukkaat.

Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029 syventää vielä kaupungin hyvinvointisuunnitelman kaikenikäisiin raisiolaisiin kohdistuvia tavoite- ja toimenpidetasoja ikääntyneen väestön näkökulmasta.

Suunnitelmaan on osallistettu laaja-alaisesti eri toimijoita, jotka ovat yhdessä tunnistaneeet hyvinvointiin liittyviä ilmiöitä ikääntyneen väestön näkökulmasta. Tärkeänä onkin pidetty paikallisen kokemustiedon keräämistä ja sidosryhmien osallistamista osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuden valmistelua vuoden 2025 aikana. Kun valmistelua tehdään myös vahvalla verkostollisella yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa mm. vaikuttamistoimielimet, järjestöt, Varha, seurakunta ja yksityinen sektori, sekä panostetaan yhdenvertaisesti ja ennaltaehkäisevästi eri ikäisten asukkaiden hyvinvointiin, niin myös ikääntyneet kokevat yhteisöllisyyttä. Tunne osallisuudesta vahvistaa kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä ehkäisee yksinäisyyttä ja mielenterveyden haasteita.

Suunnitelmaa on työstetty hyvinvointikoordinaattorin johdolla, ja se sitä on käsitelty kaupungin hyte-johtoryhmässä osana hyvinvointisuunnitelmakokonaisuutta 11.2.2026.

Ikäntyneiden hyvinvointia edistävät Raision kaupungin palvelut ja hyvinvointia edistäviä yhteistyöryhmiä

raisio

Hyvinvointialueuudistuksen myötä vuoden 2023 alusta alkaen kaupungin ylläpitämät vanhus-, sosiaali- ja terveystalot siirtyivät Varsinais-Suomen hyvinvointialueen vastuulle, mutta kaupunki tarjoaa edelleen monenlaisia palveluja ja yhteistyöryhmiä myös ikääntyneille. Palvelut ja yhteistyöryhmät kuvataan keskeisiltä osin lyhyesti tässä kappaleessa. Jokaisen palvelun tai ryhmän otsikko toimii linkkinä, josta pääsee suoraan kyseisen palvelun verkkosivuille, jonne päivittyä ajantasainen tieto. Listaus ei ole kaiken kattava, koska toiminnot päivittyvät aktiivisesti, mutta kuvaa kaupungin tarjoamaa palvelukokonaisuutta ja helpottaa palveluun ohjautumisessa.

Kaupungin kaikki toimialat tekevät poikkihallinnollista ja laajaa verkostollista yhteistyötä myös ikääntyneiden palveluiden toteutumiseksi. Yhteistyöllä pystytään tukemaan ikääntyneiden suoriutumista arjen toimintaympäristössä.

Tärkeänä nähdään ikääntyneen väestön osallisuus myös rakennetun ympäristön suunnittelussa ja ylläpidossa. Yhteistyö hyvinvointialueen eli Varhan kanssa on vahvistunut kokoajan. Tässä suunnitelmassa painopiste on kunnan nykyisessä tehtäväkentässä, turvallisen ja saavutettavan asuinympäristön kehittämisessä ja yhdyspintatyössä.

Liikuntapalvelut, liikuntaa ikääntyville

Liikuntapalvelut järjestää Rasion alueella ikääntyneille paljon aktiivista ohjattua mutta myös omatoimisuuteen ja osallisuuteen kannustavaa toimintaa sekä tilaisuuksia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa, kuten eri tasoista ja monipuolista ryhmäliikuntaa, Vertaisliikuttaja-toimintaa, voima- ja tasapainoharjoittelua, osallisuutta vahvistavaa ikääntyvien liikuntaraatia ja penkkikenttäkartoja itsensä aktivointiin. Rasion kaupungin 65+ -kortti on tarkoitettu 65 vuotta täyttäneille raisiolaisille. Kortti kannustaa uimaan Uintikeskus Ulpukassa sekä harjoittelemaan itsenäisesti Ulpukan ja Kerttulan liikuntahallin kuntosalilla. Ikääntyville tarjotaan myös maksutonta yksilöllistä liikuntaneuvontaa.

Raisio-opisto

Raisio-opisto on kansalaisopisto, joka järjestää kaikille avointa ja myös ikääntyneille soveltuvaa kurssi- ja harrastustoimintaa viiden kunnan alueella (Raisio, Rusko, Mynämäki, Masku, Nousiainen). Opetusta järjestetään sekä lähioptoina että verkossa. Oppiaineita ovat mm. musiikki ja teatteri, kielet, kotitalous, kuvataiteet ja muotoilu, käden taidot, liikunta sekä tietotekniikka. Lisäksi tarjolla on maksuttomia yleisöluentoja eri aiheista. Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen *Hyvinvointia ja sosiaalista pääomaa – kansalaisopiston hyödyt osallistujille, kaupungille ja alueelle* mukaan kansalaisopistotoiminta tuottaa hyvinvoinnin ja osaamisen lisäksi konkreettista säästöä kunnalle: kansalaisopistojen aikuisopiskelijat käyttävät vähemmän sote-palveluita kuin väestö keskimäärin. Kansalaisopistossa suoritettavat kurssit myös lisäävät suvaitsevaisuutta ja vahvistavat ystäväverkostoja. *Suomi nousuun sivistystyöllä? Kansalaisopisto-opiskelun tuottamien hyötyjen taloudellinen merkitys* -tutkimuksessa saavutettavia hyötyjä on laskettu euromääräisesti: yhden euron panostus kansalaisopistoihin tuottaa kunnalle 3,4–5,6 euron hyödyt.

Rasion museo Harkko

Rautakautiselta arkeologiselta löydöltä nimensä saanut Rasion museo Harkko esittelee niin taidetta, arkeologiaa kuin kulttuurihistoriaa. Museossa järjestetään vuosittain 3-4 näyttelyä. Museon yleistyössä huomioidaan eri ikäryhmät ja museo osallistuu erilaisten tapahtumien järjestämiseen. Kulttuuripalveluiden alla toimii Krookilassa vapaaehtoisten talkooporukka.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kaupungin kulttuuritoiminnalla edistetään muun muassa kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä yli sukupolvien. Kulttuuri, taiteet ja luova toiminta lisäävät ja edistävät tutkitustikin hyvinvointia.

Raision kirjastotalon lisäksi kirjastoaineistoa voi lainata Hulvelan palvelukeskuksen pääasiassa omatoimikirjastona toimivasta kirjastotilasta. Kirjasto on tarkoitettu talossa asuville ja siellä asioiville. Raision kirjastopalvelut tarjoaa myös kotipalvelua, joka on tarkoitettu raisiolaisille, jotka eivät iän, sairauden, liikuntaesteen tai vamman takia voi asioida itse kirjastossa. Palvelu on maksutonta.

Jos tavallisen kirjan lukeminen on vaikeaa lukivaikeuden, sairauden, vamman tai vastaavan syyn vuoksi, kirjastossa voi liittyä Saavutettavuuskirjasto Celian asiakkaaksi. Celian asiakkaat saavat kuunneltavakseen äänikirjoja ilmaisena verkkopalveluna. Kirjasto järjestää runsaasti tapahtumia (mm. säännöllisesti kokoontuva Senioritiistai) ja tarjoaa tiloja omaehtoisten kokoontumisten lisäksi raisiolaisille yhdistyksille.

Kirjasto kouluttaa ja järjestää palvelutaloon tai hoitolaitokseen vapaaehtoistyön Lukulähetinä vapaaehtoistyöstä kiinnostuneille. Lukulähetit käyvät palvelutaloissa ja hoitolaitoksissa lukemassa ääneen ikäihmisille ja vammaisille, jotka eivät itse pysty lukemaan.

Kotoutumispalvelut

Kotoutumispalveluiden yksikkö palvelee maahanmuuttaneita, joiden ensimmäisestä kuntarekisteröinnistä on kulunut alle kolme vuotta. Lisäksi kaikille avointa matalan kynnyksen neuvontaa tarjotaan riippumatta siitä, kuinka pitkään on asunut Suomessa. Työvoiman ulkopuolella oleville kuten kotona lastaan hoitaville ja iäkkäille järjestetään kotoutumista tukevaa kurssi- ja ryhmätoimintaa. Kotoutumispalvelut tekee yhteistyötä monien tahojen kuten sosiaali- ja sivistyspalveluiden ja järjestöjen kanssa. Tiedon ja ymmärryksen lisääminen monimuotoisuudesta ja maahanmuutosta sekä hyvien väestösuhteiden edistäminen ovat myös keskeisiä tavoitteita.

Tapahtumat ja tilaisuudet Turun seudun tapahtumakalenterissa

Turun seudun tapahtumakalenteri toimii Turun, Kaarinan, Naantalın ja Raision yhteisenä kalenterina. Kaikki tapahtumajärjestäjät voivat viedä kalenteriin maksutta omia tapahtumiaan. Kalenteri myös poimii automaattisesti tietoa yleisimmistä lipunmyyntijärjestelmistä. Kalenterissa on lisäksi kaupunkien järjestämää toimintaa. Tapahtumakalenterista löytyvät Raision kaupungin eri toimijoiden ajankohteiset tapahtumat ja tilaisuudet myös ikääntyvälle väestölle.

Yhdistysten toiminnan tuki

Raision kaupungin talousarviossa varataan vuosittain määrärahaa paikallisen harrastus- ja järjestötoiminnan tukemiseen. Avustuksia myöntävät toimielimet vahvistavat avustustensa jakoperiaatteet. Hakijayhteisö voi saada avustusta vain yhdeltä kaupungin toimielimeltä. [Lähellä.fi -verkkopalvelu](#) on maksuton viestintäkanava yleishyödyllistä toimintaa tarjoaville yhdistyksille, seuroille ja yhteisöille. Palvelun avulla yleishyödylliset toimijat saavat toiminnalleen näkyvyyttä ja lisää osallistujia toimintaansa. Tavoitteena on koota kaikki raisiolaiset yhdistykset, seurät, järjestöt ja muut toimijat samaan tietopankkiin. Lähellä.fi on käytössä koko Suomen alueella. Kaupunki mahdollistaa myös tiloja eläkeläisyhdistysten käyttöön.

Viestintä

Raisio viestii muun muassa verkkosivuilla, sosiaalisen median kanavissa ja Raisio tiedottaa -lehdessä. Monikanavaista ja saavutettavaa viestintää kehitetään yhdessä eri toimialojen kanssa eri väestöryhmät huomioiden.

Kaupunkikehittäminen ja kaavoitus

Elinympäristöllä on ihmisen hyvinvoinnille suuri merkitys. Kaupunkikehittämisen ja kaavoituksen tavoitteena on luoda edellytykset hyvälle toiminta- ja elinympäristölle sekä edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästä kehityksestä erilaisten väestöryhmien tarpeet huomioiden. Kaupunkikehityshankkeilla ja kaavoituksella vaikutetaan mm. asuin ympäristön viihtyisyyteen ja turvallisuuteen sekä palveluiden saavutettavuuteen.

Ajankohtaisia kaavoitushankkeita esitellään vuosittaisessa kaavoituskatsauksessa, joka jaetaan aina vuoden ensimmäisen Raisio Tiedottaa -lehden mukana. Merkittävässä kaupunkikehityshankkeissa kuullaan erikseen vanhusneuvostoa ja vammaisneuvostoa. Tietoa mm. kaavoituksesta ja siihen osallistumisesta löytyy myös kaupunkisuunnittelun verkkosivuilta (www.raisio.fi/kaupunkisuunnittelu).

Esteettömyyden edistäminen

Raisiossa esteettömyyttä edistetään aktiivisesti eri toimenpiteillä, jotka näkyvät konkreettisina parannuksina kaupunkiympäristössä. Kaupunki hyödyntää Turun alueen esteettömyyskoordinaattoria ja kokemusasiiantuntijoita kehitystyössä. Viime aikoina esteettömyyskartoituksia on tehty useissa liikuntatiloissa sekä julkisissa kiinteistöissä, kuten uimahallissa ja kirjastossa. Näiden kartoitusten perusteella parannuksia toteutetaan vuosikorjausten tai erillisten projektien yhteydessä. Esteettömyys huomioidaan myös kaikessa uusirakentamisessa esteettömyyskoordinaattorin arvioinnin kautta.

Vanhusneuvosto

Vanhusneuvosto toimii Raision kaupungin ja paikallisten eläkeläisjärjestöjen yhteistyöelimenä. Neuvostossa on jäsenenä eläkeläisjärjestöjen edustajia sekä Raision kaupungin edustajat. Vanhusneuvoston tehtävänä on kehittää vanhuspalveluja tekemällä aloitteita, käsitellä valmisteilla olevia asioita, keskustella päätöksistä sekä antaa lausuntoja ikääntyneiden asioita suunniteltaessa ja toteutettaessa. Vanhusneuvoston tehtävänä on osallistua vanhuspalvelujen suunnitteluun ja vaikuttaa ikääntyneiden tarvitsemien palvelujen sekä elinympäristön kehittämiseen. Vanhusneuvosto seuraa ikääntyneille suunnattujen palvelujen laatua, laajuutta, kohdentumista ja vaikuttavuutta sekä ikääntyneiden kokemuksia näistä.

Vammaisneuvosto

Vammaisneuvosto edistää yhteistoimintaa viranomaisten, vammaisten henkilöiden ja vammaisjärjestöjen välillä tavoitteenaan edistää kaikenikäisten vammaisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden edellytyksiä elää ja toimia yhdenvertaisina yhteiskunnan jäsenenä. Vammaisneuvosto edistää ja tekee yhteistyötä kaupungin luottamuselinten, viranomaisten, Varhan alueen vammaisneuvostojen, vammaisjärjestöjen, yhdistysten sekä seurakunnan kanssa muun muassa järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia. Vammaisneuvosto osallistuu kaikkien hallinnonalojen suunnitteluun ja päätöksentekoon.

Hyvinvointia Yhdessä – foorumi

Hyvinvointia yhdessä -foorumin tavoitteena on koota eri toimijat ja sidosryhmät, kuten järjestöt, vaikuttamistoimielimet, yksityinen sektori ja seurakunta yhteen ja löytää uusia mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä kaupunkilaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Taustalla toimii Raision hyvinvointisuunnitelma. Foorumi kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.

Vapaaehtoistyön työryhmä

Vapaaehtoistyön vahvistaminen on osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024–2025 toimenpiteitä. Työn tukena Raisiossa toimii kaupunkitasoinen vapaaehtoistyötyöryhmä, jota koordinoi Raision kaupungin hyvinvointikoordinaattori.

Kaupunkitasoisessa vapaaehtoistyön työryhmässä on edustus niin kaupungin toimialoilta, seurakunnalta kuin järjestöistä. Työryhmässä on edustus myös eläkeläistoimikunnasta. Työryhmä tekee vapaaehtoistyötä näkyväksi, mahdollistaa eri toimijoiden verkostoitumista sekä tilaisuuksia kuten järjestää kaiken ikäisille Raisiossa toimiville vapaaehtoisille vapaaehtoisten kiitosjuhlan keväisin ja vapaaehtoisten hyvinvointikoulutuksen syksyisin. Työryhmä hallinnoi kaikille vapaasti käytössä olevaa [Vapaaehtoistyö.fi](https://www.vapaaehtoistyoy.fi) alustaa.

Varhan palveluohjaus

Varsinais-Suomen hyvinvointialue tarjoaa ikääntyneille palveluohjausta omiin palveluihinsa, mutta myös muiden palvelujen osalta saa neuvontaa. Lisätietoja: <https://www.varha.fi/fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/palvelupolut/tukea-ikaantyneelle>

Suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029
painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet

raisio

Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029 painopisteet ovat samat kuin hyvinvointisuunnitelman yleisessä osiossa mutta tavoitteet ja toimenpiteet on päivitetty ja syvennetty ikääntyneen väestön näkökulmasta ikääntyneiden. Tässä on hyödynnetty ikääntyneille suunnattujen kyselyiden, osallistamisen työpajojen ja indikaattoritiedon kautta saatuja tuloksia. Osallistamisen kautta saatu tieto on ollut oleellista, jotta tavoitteet ja toimenpiteet edistävät ikääntyneiden hyvinvointia Raisiossa.

Suunnitelman painopisteet ovat

1. Ikääntyneen väestön osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen
2. Ikääntyneelle väestölle saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
3. Ikääntyneen väestön fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen
4. Ikääntyneen väestön mielen hyvinvoinnin edistäminen

Jokaiselle painopisteelle on asetettu tavoitteita, toimenpiteet, vastuutahot ja mittarit.

Raision suunnitelmaan asetetut painopisteitä on linkitetty yhteen myös osittain alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 tavoitteiden kanssa.

Ikääntyneiden osallisuuden edistäminen on nostettu tärkeäksi osaksi suunnitelman painopisteitä ja tavoitteita, sillä osallisuuden kokeminen ja sosiaaliset verkostot parantavat elämänlaatua sekä vähentävät syrjäytymisen riskiä, ja sillä on myös vaikutusta mm. arjen turvallisuuden kokemukseen sekä fyysiseen ja mielen hyvinvointiin. Ihminen kokee itsensä osalliseksi, kun hän voi vaikuttaa oman elämänsä kulkuun, yhteisiin asioihin ja osallistua yhteisön toimintaan. Ikääntyneillä osallisuuden kokemisessa korostuu se, että hän voi elää aktiivista elämää mahdollisimman pitkään tutussa ja turvallisessa ympäristössä.

Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi on voimassa vuodet 2026-2029, jonka aikana tavoitteisiin pyritään kirjattujen toimenpiteiden avulla. Toimenpiteitä ei tästä syystä ole erikseen aikataulutettu.

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029 luo hyvän pohjan valtuustokauden ajaksi edistää yhdessä ja laaja-alaisesti raisiolaisten ikääntyneiden hyvinvointia. Toimenpiteiden toteutuminen raportoidaan osana hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 vuosiraportointia, sekä sitä tullaan hyödyntämään taas seuraavan valtuustokauden laajan hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman valmistelussa.

1. Ikääntyneen väestön osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit
Mahdollistamme saavutettavia, ylisukupolvisia ja -kulttuurillisia kohtaamispaikkoja ja ehkäisemme omasta tahdosta riippumatonta yksinäisyyttä.	<p>Kartoitetaan tarpeen mukaisesti uusia kohtaamispaikkoja esimerkiksi asuinalueiden, koulujen, varhaiskasvatuksen ja nuorisotilojen sisä- ja ulkotiloja esteettömyys huomioiden.</p> <p>Viestitään lapsille, nuorille ja perheille suunnatuista tapahtumista ja tilaisuuksista avoimesti ja saavutettavasti myös ikääntyvälle väestölle (huomioiden eri viestintäkanavat, verkostot).</p> <p>Edistetään ikääntyneen väestön sosiaalista kanssakäymistä pilotoimalla ja jalkauttamalla Raision etsivä seniorityö –malli ja Ystäväpiiri-toimintamalli osaksi ikääntyneiden toimintaympäristöä.</p> <p>Edistetään ylisukupolvista toimintaa ja yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulujen järjestöjen, seurakunnan ja Varhan kanssa.</p>	<p>Tilapalvelut, hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä kaupungin eri toimialojen kanssa</p> <p>Kaikki toimialat ja kaupungin viestintäpalvelut yhteistyössä järjestöiden ja seurakunnan kanssa</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori ja Ystäväpiiritoiminnan vastuuhajaaja, Varhan hyte-yksikkö</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori, varhaiskasvatus ja rehtorit yhteistyössä vapaaehtoistyön työryhmän ja vanhusneuvoston kanssa</p>	<p>Toteutuneet kartoitukset ja jatkotoimenpiteet.</p> <p>Viestinnän saavutettavuus.</p> <p>Etsivä seniorityö –malli ja Ystäväpiiri-toimintamalli pilotointi toteutunut, vaikuttavuus.</p> <ul style="list-style-type: none"> Erittäin heikko osallisuuden kokemus (%), 75 vuotta täyttäneet Mielen hyvinvoinnin ja osallisuuden kyselyn tulokset aikuisväestön osalta 2025, 2028
Tuemme vapaaehtoistyötä ja järjestöjen toimintamahdollisuuksia.	<p>Mahdollistetaan ja järjestetään yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvoston sekä eläkeläisjärjestöjen kanssa ikääntyneille suunnattuja tilaisuuksia ja tapahtumia sekä kartoitetaan kuljetusmahdollisuuksia.</p> <p>Kehitetään ja ylläpidetään vapaaehtoistyön työryhmän toimintaa ja järjestetään vapaaehtoisille toimintoja oman hyvinvoinnin tukemiseksi (mm. vapaaehtoisten kiitosjuhla, hyvinvointikoulutus, tietoiskut). Tehdään vapaaehtoistyö.fi alustaa saavutettavammaksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.</p>	<p>Tapahtumatyöryhmä, tapahtumakoordinaattori kotoutumispalvelut, hyvinvointikoordinaattori, vanhus- ja vammaisneuvosto</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä vapaaehtoistyön työryhmän kanssa</p>	<p>Toteutuneet tilaisuudet ja tapahtumat, kävijämäärät sekä kartoitukset tehty.</p> <p>Vapaaehtoistyöryhmän toiminta ja toimintamallit ikääntyneitä tukien</p>
Edistämme yhdenvertaisesti ikääntyneen väestön osallisuutta oman hyvinvoinnin ja elinympäristön kehittämiseen.	<p>Kehitetään asukastilaisuuksia saavutettavammaksi ikääntyneille ja eri tavoin toimintakykyisille kaupunkilaisille. osana asukasbudjetointia (mm. ideointi- ja yhteiskehittämisen tilaisuudet ja kanavat).</p> <p>Toteutetaan ja kehitetään tarpeen mukaisesti ikäihmisten liikuntaraatia.</p> <p>Osallistetaan tarvittaessa vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja maahanmuutto- ja monikulttuurisuustoimikunta suunnitelmien valmisteluun esimerkiksi asukaskyselyiden ja tilaisuuksien kautta.</p> <p>Toteutetaan viestintää tapahtumista ja tilaisuuksista myös muuten kuin diginä esim. palveluoppaat ja mainokset, sekä tiedotetaan perheille suunnatuista tapahtumista myös ikääntyneelle väestölle.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori, vanhus- ja vammaisneuvosto yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa</p> <p>Liikuntapalvelut, hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Kaikki toimialat, hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, Raisio-opisto, liikuntapalvelut, hyvinvointikoordinaattori, tapahtumakoordinaattori</p>	<p>Asukasbudjetoinnin prosessi kehitetty 2026-2027, 2028-2029. Toteutuneet yhteiskehittämisen tilaisuudet ja työpajat.</p> <p>Liikuntaraati toteutunut x kertaa, kävijämäärät ja kehittämiskohteet</p> <p>Toteutuneet kyselyt ja tilaisuudet (mm.asukasraadit)</p> <p>Toteutunut viestintä, palveluoppaat</p>

2. Ikääntyneelle väestölle saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit
Tuemme digiosaamista ja mahdollistamme tarvittaessa digiapua yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	<p>Toteutetaan ja kehitetään digiasioihin liittyviä kursseja, opastuksia ja tilaisuuksia sekä tuodaan esille myös muiden toimijoiden toimintaa kuten seurakunta.</p> <p>Osallistetaan neuvostoja ja kotoutumisen asiantuntijoita saavutettavamman viestinnän kehittämisessä.</p>	Raisio-opisto, kirjastopalvelut yhteistyössä Rasekon kanssa, seurakunta sekä kotoutumispalvelut	Toteutuneet opastukset, kurssit ja tilaisuudet.
Edistämme ikääntyneen väestön turvallisuuden tunnetta omassa arjen toimintaympäristössä.	<p>Ylläpidetään tietoa (mm. varautumisopas) varautumisesta kriisi- ja häiriötilanteissa saavutettavasti eri kanavissa, ja osallistetaan tarpeen mukaan vanhus- ja vammaisneuvosto mm. vammaisen ja ikääntyneiden erityistarpeiden huomioimiseksi.</p> <p>Toteutetaan esteettömyyskartoituksia vanhus- ja vammaisneuvostoa osallistaen myös mm. esteettömien luotokohteiden ja -polkujen kehittämisessä.</p> <p>Katujen kunnossapito kaikkina vuoden aikoina (mm. lakaisu, hiekoitus, korjaukset). Vakiinnutettu liukuesteiden jako kerran vuodessa yli 65-vuotta täyttäneille raisiolaisille.</p> <p>Viestitään aktiivisesti ja saavutettavasti tilannekuvasta E18 tieremontin ja keskustan kehittämisen aikana (mm. turvalliset alikulut). Osallistetaan myös ikäihmiset ja eri tavoin toimintakykyiset tarpeen mukaan yhteiskehittämiseen (mm. asukas- ja työmaaraadit).</p> <p>Vahvistetaan yhteistyötä kunnan ja Varhan yhdyspintatyönä mm. lähisuhdeväkivallan ehkäisyssä myös ikäihmisten osalta.</p> <p>Alueiden kaavamääräyksissä ja tontinluovutuskilpailujen ehdoissa huomioidaan yhteisöllisyyteen ja yhteiskäyttöiloihin liittyviä kriteeristöjä, jotka tukevat monipuolista asuntotarjontaa.</p>	<p>Kaupungin johtoryhmä</p> <p>Kaikki toimialat</p> <p>Infrapalvelut, hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Infra- ja kaupunkikehityspalvelut</p> <p>Raisio-Rusko-Naantali lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä</p> <p>Kaupunkikehityspalvelut, RaVu</p>	<p>Tietoa varautumisesta saatavilla saavutettavasti eri kanavissa, osallistaminen.</p> <p>Toteutetut kartoitukset ja jatkotoimenpiteet.</p> <p>Kaatumisista ja putoamisista johtuvat hoitajaksot yli 65 –vuotiailla.</p> <p>Katujen kunnossapitotoimenpiteet.</p> <p>Liukuesteiden jako vakiintunut, x määrä.</p> <p>Viestintä ja osallistaminen toteutunut.</p> <p>Yhteistyörakenteet ja -mallit Varhan kanssa mm. valmisteltu Raisio-Rusko-Naantali lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmän vuosikello, jatkotoimenpiteet.</p> <p>Hyväksytyt ja lainvoimaistuneet asemakaavat. Kaavojen nähtävilläolopäivät vuodessa.</p>

3. Ikääntyneen väestön fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit
Mahdollistamme ikääntyneen väestön omaehtoista liikkumista ja aktiivista arkea.	<p>Toteutetaan Varsinais-Suomessa Voimaa vanhuuteen –ohjelmaa.</p> <p>Jalkautetaan soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelman toimenpiteitä.</p> <p>Laajennetaan kohdennettuja toimintamuotoja lähellä ikääntynyttä väestöä kuten (mm. Yhdessä Kotikulmilla –toimintaa).</p> <p>Edistetään ja madalletaan myös ikääntyneiden omaishoitajien kynnystä pitää huolta omasta hyvinvoinnista alueellisen hankkeen kautta (terveyden edistämisen määräraha), ja vakiinnutetaan toiminta.</p> <p>Järjestetään voima- ja tasapainoharjoitteluryhmiä.</p> <p>Toteutetaan Raision kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishankkeen toimenpiteitä.</p> <p>Sisäisten linjojen suunnittelun yhteydessä huomioidaan palvelulinjojen tarpeet ja vaihtoehdot.</p>	<p>Liikuntapalvelut</p> <p>Liikuntapalvelut, hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Liikuntapalvelut</p> <p>Varha, järjestöst hyvinvointikoordinaattori, liikunta- ja kulttuuripalvelut</p> <p>Liikuntapalvelut</p> <p>Raision kävelyn ja pyöräilyn työryhmä</p> <p>Kaupunkikehitys- ja infrapalvelut</p>	<p>Voimaa vanhuuteen –ohjelma vakiintunut, toteutuneet toimenpiteet.</p> <p>Soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelman toimenpiteet.</p> <p>Toteutetut toiminnot ja toimintamallit, kävijämäärät ja palautteet.</p> <p>Hanke toteutunut, toteutetut toimenpiteet ja hankkeen kautta asetetut mittarit</p> <p>Kaatumisista ja putoamisista johtuvat hoitojaksot yli 65 –vuotiailla</p> <p>Edistämishankkeen toteutuneet toimenpiteet.</p>
Edistämme ikääntyneen väestön kestäviä elintapoja ja viestimme yhteistyössä toteutettavista toimintamalleista.	<p>Vakiinnutetaan Raision liikuntaneuvontamallia osana Varhan elintapaohjauksen palvelupolkua myös ikääntyneiden osalta.</p> <p>Toteutetaan monikanavaista viestintää tunnettavuuden parantamiseksi myös maahanmuuttajataustaiset ikääntyneet huomioiden mm. laajasta kaupungin liikunta- ja kulttuuritarjonnasta, liikuntaneuvonnasta ikäihmisille ja 65+ korttista</p> <p>Suunnitellaan ja toteutetaan saavutettavaa, monikanavaista sekä eri kielistä yhteistä väestöviestintää ikäihmisten hyvistä elintavoista (mm. ravinnosta) ja tilaisuuksista.</p> <p>Tiedotetaan vanhus- ja vammaisneuvostoa aktiivisesti Varhan ja kuntien yhdyspintatoimintamalleista (mm. Varhan Arkeen Voimaa - itsehoidon ryhmätoimintamalli yhdyspinnalla.)</p> <p>Vahvistetaan yhteistyötä ehkäisevässä päihdetyössä muun muassa järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa mm. kampanjoiden ja tempausten järjestämisessä.</p>	<p>Liikuntapalvelut, Varhan elintapaohjaus</p> <p>Liikuntapalvelut, hyvinvointikoordinaattori, kaupungin viestintäpalvelut, kotoutumispalvelut</p> <p>Varhan hyte-yksikkö ja viestintä, hyvinvointikoordinaattori, kaupungin viestintäpalvelut ja toimialat yhteistyössä järjestöiden ja seurakunnan kanssa</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä Varhan Arkeen Voimaa yhteyshenkilön kanssa</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä järjestöjen ja eri toimialojen kanssa</p>	<p>Liikuntaneuvontamalli käytössä ja vakiintunut, kävijämäärät sekä korttien käyttömäärät</p> <p>Toteutuneet yhteiset tiedotukset</p> <p>Toteutuneet tilaisuudet ja kampanjat, tempaukset, EPT-toimintamallit</p>
Mahdollistamme ikääntyneen väestön osallisuuden virkistys- ja ulkoilualueiden kehittämisessä	Toteutetaan asukasbudjetointia ja yhteiskehittämisen tilaisuuksia ikääntyneelle väestölle.	Hyvinvointikoordinaattori, kaikki toimialat	Asukasbudjetointi ja yhteiskehittämisen tilaisuudet toteutettu.

4. Ikääntyneen väestön mielen hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit
Edistämme yhteistyötä ja toimintamalleja yksinäisyyden ehkäisemiseksi.	<p>Ehkäistään ikääntyneen väestön yksinäisyyttä pilotoimalla ja jalkauttamalla Raision etsivä seniorityö – malli ja Ystäväpiiri-toimintamalli osaksi ikääntyneiden ennaltaehkäisevää toimintaympäristöä.</p> <p>Kartoitetaan tilannekohtaisesti mahdollisuuksia toteuttaa yhteiskuljetuksia ikääntyneille osana kaupungin toteuttamia tilaisuuksia madaltaen osallistumisen kynnystä.</p> <p>Tehdään verkostollisella yhteistyöllä näkyvämmäksi eri toimijoiden hyvinvointia edistäviä palveluita sekä maksutonta ystävätoimintaa, jolla madalletaan myös osallistumisen kynnystä.</p> <p>Toteutetaan yhteistyössä mm. eri toimijoiden kanssa ikääntyneelle väestölle kohdennettuja ryhmiä, kursseja, tilaisuuksia ja tapahtumia mielen hyvinvoinnin tukemiseksi.</p> <p>Toteutetaan ja tehdään näkyväksi yhteisölliset ruokailut yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (mm. ruoka-aputoiminnan yhteydessä).</p> <p>Järjestetään maahanmuuttajataustaisille ikääntyneille suomen kielen opetusta ja muuta toimintaa, joka edistää kiinnittymistä kotikuntaan. Madalletaan kynnystä osallistua sekä kantaraisiolaisille että maahanmuuttaneille suunnattuun yhteiseen toimintaan.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori, ystäväpiiri-toiminnan vastuuohjaaja, Varhan hyte-yksikkö</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori, toimialat</p> <p>Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut, Raisio-opisto ja hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä vanhusneuvoston, yksityisen sektorin ja vapaaehtoistyön työryhmän kanssa</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori, seurakunta, järjestöt</p> <p>Kotoutumispalvelut yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa</p>	<p>Etsivä seniorityö –malli ja Ystäväpiiri-toimintamalli pilotointi toteutunut, vaikuttavuus.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mielen hyvinvoinnin ja osallisuuden kyselyn tulokset aikuisväestön, ikääntyneiden osalta 2025, 2028 Yksinäisyyden kokemus ikääntyneiden osalta, Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet <p>Toteutuneet ryhmät, kurssit, tilaisuudet ja viestintä. Ystävätoiminnot ja käyttäjämäärät, vaikuttavuus.</p> <p>Ruoka-aputoimintaa ja yhteisöllisiä ruokaluja toteutettu.</p> <p>Opetusta ja muuta toimintaa järjestetty, tavoitettu ikääntyneitä.</p>
Toteutamme monikanavaista ja saavutettavaa viestintää.	<p>Lisätään yhteistyössä eri toimijoiden ja viestinnän kautta vapaaehtoistyö.fi alustan näkyvyyttä, jonka kautta ikääntyneiden osallistumisen mahdollisuudet lisääntyvät.</p> <p>Osallistetaan ikääntyneitä ja kartoitetaan tarpeiden mukaisia viestintäkanavia.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori ja kaupungin viestintäpalvelut yhteistyössä vapaaehtoistyön työryhmän kanssa</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori, kaupungin viestintäpalvelut yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa</p>	<p>Vapaaehtoistyö.fi alusta käytössä, ohjautuvuus vapaaehtoistyön tehtäviin.</p> <p>Kartoitus tehty, jatkotoimenpiteet.</p>
Vahvistamme yhteistyöverkostoja ja palvelupolkuja Varhan kanssa.	<p>Vahvistetaan paikallista yhteistyötä järjestöjen, seurakunnan ja Varhan kanssa tietoisuuden ja vaikuttavien toimintojen lisäämiseksi ehkäisevässä päihde- ja väkivaltatyössä sekä mielen hyvinvoinnin edistämiseksi ikääntynyt väestö huomioiden.</p> <p>Toteutetaan alueellinen lähisuhdeväkivallan kysely ja määritellään jatkotoimenpiteet.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori ja eri toimialat yhteistyössä Varhan alueellisen mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön yhdyshenkilöverkosto ja järjestöjen kanssa.</p> <p>Rusko, Raisio ja Naantali lähisuhdeväkivallan ehkäisyn työryhmä</p>	<p>Jatkotoimenpiteet, toimintamallit</p> <p>Kysely toteutettu ja jatkotoimenpiteet asetettu ikääntyneen väestön osalta.</p>

8. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2029

osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa 2026-2029

raisio

Sisältö

- Lähtökohdat lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinnalle
- Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevat palvelut ja yhteistyöryhmät
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet 2026-2029
  1. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen
  2. Lapsille, nuorille ja perheille saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
  3. Lasten, nuorten ja perheiden fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen
  4. Lasten, nuorten ja perheiden mielen hyvinvoinnin edistäminen

Lähtökohdat lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinnalle

Hyvinvoivat kaupunkilaiset ovat niin elinvoimaisen kunnan kuin hyvinvointialueen edellytys. Varsinais-Suomen kunnilla ja hyvinvointialueella eli Varhalla on yhteistyövelvoite hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi ja johtaa yhteistyötä, jonka tavoitteena on terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen. Lisäksi on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien sisällöstä säädetään lastensuojelulaisissa Lastensuojelulaki 12 §. Jokaisella hyvinvointialueella ja kunnalla on velvollisuus laatia lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa (valtuustokausi). Kunnat voivat laatia suunnitelman myös yhdessä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia kunnassa ja hyvinvointialueella. Koska lastensuojelun järjestämisvastuu kuuluu hyvinvointialueelle, hyvinvointialueen suunnitelman tavoitteena on myös tukea lastensuojelun järjestämistä ja kehittämistä.

Kunnan ja hyvinvointialueen on tehtävä yhteistyötä suunnitelmien laadinnassa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat ovat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (järjestämislaki) tarkoitettuja hyvinvointisuunnitelmia, joten hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyövelvoitteista säädetään tarkemmin järjestämislain 6 ja 7§:ssä.

Raision kaupungin strategia ohjaa kaupunkilaisten hyvinvointityötä ja on ollut yhtenä lähtökohdana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 valmistelussa.

Raision kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 on valmisteltu osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa 2026-2029. Hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuteen kuuluu myös suunnitelma ikääntyvän väestön tukemiseksi 2026-2029.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma syventää vielä kaupungin hyvinvointisuunnitelman yleisiä kaikkiin ikäluokkiin kohdistuvia tavoite- ja toimenpidetasoja lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta vuosille 2026-2029, ja toimii näin lisäosana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 kokonaisuudessa.

Sekä hyvinvointialueen että kunnan lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee sisältää seuraavat tiedot

- lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta
- lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista
- yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä ja
- suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta.

Lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta raportoidaan erikseen osana laajaa hyvinvointikertomusta 2022-2025.

Hyvinvointialueen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee sisältää lisäksi tiedot lastensuojelun tarpeesta, lastensuojeluun varattavista voimavaroista ja lastensuojelun palvelujärjestelmästä (Lastensuojelulaki 12 §). Lisäksi suunnitelmaan linkittyy Raision kaupungin opiskeluhoitosuunnitelma. Suunnitelmaan linkittyy myös Varsinais-Suomen hyvinvointialueen alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma 2026-2029, joka on osa Varsinais-Suomen alueellista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa 2026-2029 ja Varsinais-Suomen alueellista hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 kokonaisuutta (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13§).

Hyvinvointi on moniulotteinen käsite, eikä sitä voi mitata yhdellä mittarilla. Tilastot ja kokemustieto eli useammat mittarit (indikaattorit) ja erilaisten kyselyiden tulokset yhdessä antavat suuntaa hyvinvoinnin tilasta. Tämän vuoksi niin hyvinvointisuunnitelmassa kuin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa on käytetty monipuolisesti eri lähteitä sekä hyödynnetty ja yhdistelty viimeisintä päivitettyä indikaattoritietoa.

Tiedot lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin nykytilasta suunnitelman tueksi on kerätty mm.

- Sähköisestä hyvinvointikertomuksesta (vähimmäistietosisältö)
- Sotkanet
- Tilastokeskus
- FinLapset tiedonkeruu
- THL Kouluterveyskysely 2021-2025
- Alueellinen lapsiperheiden kysely 2023
- Päihdetilannekysely 2023
- Haastattelututkimus raisiolaisille lapsiperheille 2023 (varhaiskasvatus)
- Move-tulokset 2021-2025
- TEAviisari tiedonkeruu 2022-2025
- Varhaiskasvatuksen kysely huoltajille 2024

Raision tuloksia verrataan Raision määrittelemiін verrokkikuntiin, jotka ovat Turku, Kaarina, Lieto, Naantali ja Rusko sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ja osaksi koko maan tuloksiin.

Tämä edellä mainittu ja koostettu indikaattori- eli hyvinvointikertomustieto raisiolaisten lasten ja nuorten kasvuoloista ja hyvinvoinnin tilasta, haasteista ja onnistumisista on raportoitu osana laajaa hyvinvointikertomusta 2022-2025. Hyvinvointikertomustieto on hyödynnetty lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman syventävien tavoitteiden ja toimenpiteiden päivityksessä.

Kuva. Koulumatka oppilaan piirtämänä.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevat palvelut ja yhteistyöryhmät

Yhteistyössä on voimamme palveluiden sovittamiseksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

raisio

Hyvinvointialueen muodostumisen myötä kunnalle on syntynyt uusi kumppani palveluiden toteuttamiseen. Keskeistä on yhteistyön jatkuvuuden varmistaminen ja vahvistaminen sekä yhteistyön kehittäminen ja johtaminen.

Toiminnan häiriötön jatkuvuus ja palvelujen saumattomuus edellyttää yhteisiä rakenteita, joista hyvinvointialue ja kunta vastaavat yhteisvastuullisesti. Jatkovaa huomiota on kiinnitettävä esim. johtamiseen, hyvien käytäntöjen jatkamiseen, vaikuttavuuden ja kuntalaisvaikutusten arviointiin, roolien pysyvyyteen ja vastinpareihin organisaatioissa.

Heikommassa asemassa olevien lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tukemiseen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota yhteistyörakenteissa. Tulee olla rohkeitakin avauksia muun muassa pienituloisten, maahanmuuttajien ja muilla tavoin heikommassa asemassa olevien hyvinvoinnin edistämiseksi.

Lasten ja nuorten mielenterveyttä, arjen hyvinvointia ja päihteettömyyttä vahvistavia sekä väkivaltaa ehkäiseviä palveluja tulee olla yhdenvertaisesti tarjolla kaikille lapsille ja nuorille. Alueellinen ja kuntarajoja ylittävä yhteistyö luo vahvan voimavaratekijän vaikuttavien ja merkittävien toimintamallien ja resurssien luomiseen, kun haemme ratkaisuja yhteisiin ilmiöihin.

Yhteisiä aktiivisesti toimivia ja kehittyviä toimintakokonaisuuksia ovat

- Varhaiskasvatuksen verkostot
- Perhekeskustyö
- Opiskelijahuollon palvelut ja yhteisöllinen opiskeluhoito
- Yhteiset moniammatilliset ohjaus- ja työryhmät
- Alueellinen yhteistyö niin järjestöjen, seurakuntien kuin muiden toimijoiden välillä ja vapaaehtoistyön verkostot
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkostot.

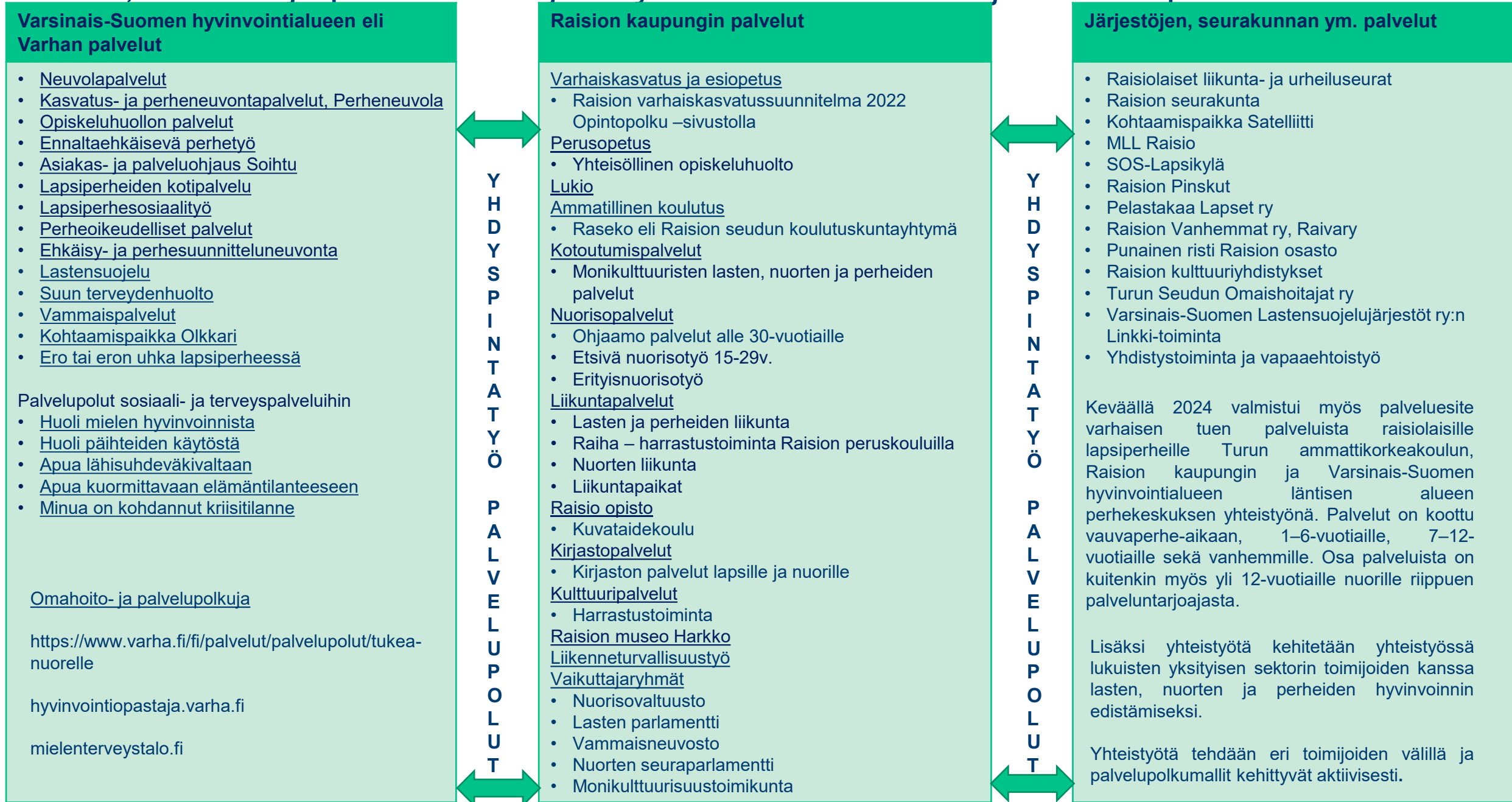
Perhekeskustoiminta muodostaa monialaisen kokonaisuuden sekä kunnan että hyvinvointialueen lasten, nuorten ja perheiden palveluille. Perhekeskuspalvelut kokoaa yhteen lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelut yhteen. Perhekeskustoimintamallin toteuttamisesta on laadittu sopimus toimijoiden kesken.

Raisiossa tehdään vahvaa verkostollista ja moniammatillista yhteistyötä lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyväksi kaupungin eri toimialojen välillä sekä eri sidosryhmien kanssa kuten Varsinais-Suomen hyvinvointialue eli Varhan, järjestöjen, seurakunnan, yksityisen sektorin ja vapaaehtoisten kanssa palveluiden ohjautuvuudessa ja kehittämisessä.

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointia tukevia ja haasteita ehkäiseviä palveluita ja toimijoita on esitelty seuraavan sivun taulukossa. Lisätiedot löytyvät linkkien kautta ohjautuen suoraan kyseisen palvelun sivulle. Palveluiden ja toimijoiden listaus ei ole kaiken kattava mutta helpottaa palveluihin ohjautumisessa.

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointia edistäviä ja tukevia palveluita

Y
H
D
Y
S
P
I
N
T
A
T
Y
Ö

P
A
L
V
E
L
U
P
O
L
U
T

Y
H
D
Y
S
P
I
N
T
A
T
Y
Ö

P
A
L
V
E
L
U
P
O
L
U
T

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistävät myös moniammatilliset yhteistyöryhmät

Raisiossa toimii monia kaupungin ja eri toimijoiden yhteistyöryhmiä, jotka edistävät ja ohjaavat lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia Raisiossa. Tämän lisäksi on vahvistettu moniammatillisia ja alueellisia työ- ja ohjausryhmiä eri toimijoiden kanssa hyvinvointialueen tullessa kumppaniksi.

Työryhmien tavoitteena on eri toimijoiden yhteistyönä lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistäminen ja hyvinvointia vahvistavien olosuhteiden kehittäminen. Tällaisia työryhmiä ovat mm.

- Yhteisövaikuttavuuden johtoryhmä
- Raision opiskeluhuollon ohjausryhmä ja yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät
- Liikkuen läpi elämän –ohjausryhmä
- Raision liikenneturvallisuustyöryhmä
- Raision kaupungin Kestävä Raisio -työryhmä ja Hyte-johtoryhmä
- Maahanmuuttajatyön yhdyshenkilöverkosto
- Alueellinen perhekeskusverkosto
- Alueellinen lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä
- Varhan alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä
- Mielen hyvinvoinnin, ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön yhdyshenkilöverkosto
- Varsinais-Suomen Vape-verkosto
- Varhan hyte-koordinaattoriverkosto

Lisäksi lastenparlamentin, nuorisovaltuuston, vammaisneuvoston ja vanhempainyhdistysten kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistettäessä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet 2026-2029

raisio

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 valmistellaan osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa 2026-2029 valtuustokauden ajaksi. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa syvennetään tavoitteita ja toimenpiteitä lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta nousseiden ilmiöiden pohjalta. Suunnitelman valmisteluun on osallistettu laaja-alaisesti eri toimijoita ja kohderyhmää, jotka ovat yhdessä tunnistaneet lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin liittyviä ilmiöitä ja haasteita, joihin tulee kiinnittää huomiota suunnitelmassa. Ilmiöillä on yleensä keskinäisiä kytköksiä, ja vaikuttamalla yhteen ilmiöön voimme vaikuttaa myös muihin ilmiöihin. Keskeistä on vahvistaa yhteistyötä ilmiön eteen tehtävässä työssä.

Tärkeänä osana suunnitelman valmistelua on pidetty nimenomaan paikallista kokemustiedon keräämistä ja asiantuntijoiden osallistamista erilaisten työpajojen kautta, jotka ovat olleet oleellinen osa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman syventävien tavoitteiden ja toimenpiteiden asettelussa.

Suunnitelma koskee laajasti eri ikäisten raisiolaisten lasten ja nuorten hyvinvointia vauvasta 29-vuotiaisiin nuoriin aikuisiin, toimenpidepainotus kuitenkin alle 18-vuotiaissa. Hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 yleisiin tavoitteisiin on asetettu enemmän toimenpiteitä yli 18-vuotiaiden työikäisten osalta.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue eli Varha on laatinut yhdessä kuntien kanssa yhteisen alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 osana Varsinais-Suomen alueellista hyvinvointisuunnitelmaa 2026-2029. Kunnat osallistuivat kunnille suunnattuun Varhan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman työpajaan vuoden 2025 aikana. Raision lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman painopisteitä ja tavoitteita on linkitetty yhteen alueellisen suunnitelman kanssa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 luo hyvän pohjan valtuustokauden ajaksi edistää yhdessä ja laaja-alaisesti raisiolaisten lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia. Toimenpiteiden toteutuminen raportoidaan osana hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 vuosiraportointia, ja suunnitelmaa tullaan hyödyntämään seuraavan valtuustokauden laajan hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman valmistelussa.

Raision lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 painopisteet ovat samat hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 painopisteiden kanssa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman neljä painopistettä ovat

1. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen
2. Lapsille, nuorille ja perheille saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
3. Lasten, nuorten ja perheiden fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen
4. Lasten, nuorten ja perheiden mielen hyvinvoinnin edistäminen

”Energiajuomien myyntiä ei alla 15-vuotiaille oikeasti! Ne ei oo hyväksi lapsille.”

”Enemmän oleskelutiloja ja olemassa olevista oleskelutiloista tehtäisiin näkyvämpiä.”

(Nuorisovaltuuston työpaja 2025)

1. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit
Mahdollistamme ylikulttuurillisia ja ylisukupolvisia kohtaamisia.	<p>Kartoitetaan tiloja, joita voidaan hyödyntää kohtaamispaikkoina.</p> <p>Tuetaan yhteistyötä ja juurrutetaan järjestöjen ylisukupolvista vapaaehtoistoimintaa näkyvämmiin toimintaympäristöihin (mm. kylämummit ja –vaarit, LäksyHelppi-toiminta, mummun ja vaarin tupa toiminta).</p> <p>Tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa ja mahdollistetaan yhteisruokailuja mm. lapsille loma-ajan sopparuokailua.</p>	<p>Tilatyöryhmä, toimialat</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori, nuorisopalvelut yhteistyössä vapaaehtoistyön työryhmän kanssa</p> <p>Ruokapalvelut ja sivistyspalvelut yhteistyössä järjestöiden ja seurakunnan kanssa</p>	<p>Toteutuneet kartoitukset ja jatkotoimenpiteet.</p> <p>Toteutuneet toimintamallit yhteistyössä järjestöjen kanssa, palaute, käyttäjät.</p> <p>Toteutetut yhteisölliset ruokailut, osallistujamäärät.</p>
Mahdollistamme yhdenvertaisesti myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten, nuorten ja perheiden mahdollisuuksia osallistua omaa hyvinvointia tukevaan toimintaan ja oman elinympäristön kehittämiseen.	<p>Toteutetaan asukasbudjetointia huomioiden lasten ja nuorten osallistuminen.</p> <p>Osallistetaan nuorisovaltuustoa yhteiseen kehittämiseen, sekä kehitetään aktiivisesti lasten parlamentin toimintaa ja hyödynnetään oppilaskuntatyötä kaikilla luokka-asteilla.</p> <p>Juurrutetaan alueellinen yhteisövaikuttavuus-malli eri palveluissa osaksi toimintakulttuuria. Hyödynnetään hyvinvointikyselyiden tuloksia tiedolla johtamisen tukena.</p> <p>Kehitetään vanhempainyhdistysten osallisuutta eri foorumeissa myös vapaa-ajalla sekä yhteisöllisessä opiskeluohjelmassa.</p> <p>Vahvistetaan maahanmuuttajataustaisten perheiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia mm. lisäämällä monikielistä ja selkokielistä viestintää ja kutsumalla aktiivisesti uusraisiolaisia perheitä mukaan erilaiseen toimintaan kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävän ohjelman mukaisesti. Tehdään yhteistyötä myös maahanmuuttajien omien kieli- ja kulttuuriyhdistysten kanssa.</p> <p>Tuetaan ja juurrutetaan kestävä kehityksen mukaista elämäntapaa varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori, ASBU-työryhmä</p> <p>Nuorisopalvelut, alakoulujen rehtorit</p> <p>Alueellinen yhteisövaikuttavuuden johtoryhmä ja ohjausryhmä</p> <p>Opetuksen kehittämispäällikkö, rehtorit, hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä kuntakohtaisen vanhempainyhdistyksen kanssa</p> <p>Kotoutumispalvelut</p> <p>Varhaiskasvatus, rehtorit, ympäristöpalvelut</p>	<p>Asukasbudjetointi ja yhteiskehittämisen tilaisuus toteutettu, toteutuneet ideat.</p> <p>Nuorisovaltuustoa osallistettu, toimintaa kehitetty ja oppilaskuntatyötä hyödynnetty kaikilla luokka-asteilla. Kouluterveyskysely 2025, 2027, 2029:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun % • Kokee kouluinnostusta % • Luokassa uskaltaa sanoa mielipiteensä % <p>Toteutuneet yhteistyömallit yhteisövaikuttavuuden toteutumisessa.</p> <p>Toteutunut osallisuus eri foorumeissa ja suunnitelmien valmistelussa. Vanhempain edustus mukana yhdenvertaisesti kaikissa koulun yhteisöllisissä opiskeluohjelmien työryhmissä.</p> <p>Toteutunut viestintä ja toiminta.</p> <p>Maahanmuuttajataustaisten perheiden osallisuus kunnan asukkaina vahvistunut. Kantaraisioloisten ja maahanmuuttaneiden vuorovaikutus vahvistunut yhteisen toiminnan ja kohtaamisten ansiosta.</p> <p>Toteutetut toimenpiteet, palaute ja jatkotoimenpiteet varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.</p>

2. Lapsille, nuorille ja perheille saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit
Edistämme lasten, nuorten ja perheiden liikenneturvallisuusosaamista liikenneonnettomuuksien vähentämiseksi.	<p>Toteutetaan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa säännöllistä liikennekasvatusta ja tilaisuuksia, ja vahvistetaan viestintää myös vanhemmille liikenneturvallisuusasioista yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.</p> <p>Kehitetään kuvallista ja monikielistä viestintää sekä kampanjointia lasten ja nuorten kanavissa.</p>	Liikenneturvallisuusystyöryhmä, varhaiskasvatus, rehtorit, nuorisopalvelut kotoutumispalvelut	<p>Toteutettu säännöllistä liikennekasvatusta, tilaisuuksia ja viestintää myös vanhemmille eri kielillä.</p> <p>Tieliikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden jakauma (%) ikäryhmittäin.</p>
Edistämme ja tuemme lasten, nuorten ja perheiden arjen toimintaympäristöjen ja -toimintakulttuurin turvallisuutta ehkäisemällä kiusaamista, väkivaltaa ja rasismia.	<p>Jalkautetaan Lyömättömän hyvä varhaiskasvatus – toimintamallia yhdenvertaisesti kaikkiin varhaiskasvatusyksiköihin (mm. koordinointi, säännölliset yksikkökohtaiset illat vanhemmille ja henkilökunnan koulutukset).</p> <p>Kehitetään neuroesteettömyyttä lasten toimintaympäristöissä.</p> <p>Luodaan kaupunkitasoinen digipelisääntöjen suositus yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.</p> <p>Lisätään ammattilaisten osaamista ja koulutusta lasten ja nuorten väkivaltakokemusten tunnistamiseen. (alueellinen yhteistyö mm. Hei mul ois yks juttu ja Barnahus-koulutus) sekä otetaan käyttöön yhtenäiset toimintaohjeet väkivaltatilanteiden tunnistamiseen ja puuttumiseen lasten, nuorten ja perheiden toimintaympäristöissä.</p> <p>Kehitetään antirasistista, yhdenvertaisuutta vahvistavaa toimintakulttuuria eri toimintaympäristöissä kuten varhaiskasvatuksessa, kouluissa, nuoriso-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluissa lapsia ja nuoria osallistaen.</p> <p>Lisätään nuorten tietoisuutta lähisuuhdeväkivallasta, seksuaalisesta häirinnästä ja väkivallan muista muodoista, sekä jalkautetaan Väkivallattomuuden tukijat –hankkeen toimintamalleja osaksi toimintakulttuuria mm. lukiossa.</p>	<p>Varhaiskasvatus yhteistyössä Varhan ammattilaisten kanssa, hyte-koordinaattori</p> <p>Varhaiskasvatus, koulut, kirjastopalvelut</p> <p>Sivistys- ja vapaa-aikapalvelut, kotoutumispalvelut seuraparlamentti, hyte-koordinaattori</p> <p>Raisio-Rusko-Naantali lähisuuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä, yhteisöllinen opiskeluhoito, Varha, kotoutumispalvelut yhteistyössä järjestöiden kanssa</p> <p>Varhaiskasvatus, rehtorit, yhteisöllinen opiskeluhoito, kotoutumispalvelut ja nuorisopalvelut yhteistyössä järjestöiden kanssa</p>	<p>Toimintamalli toimii yhdenvertaisesti kaikissa yksiköissä.</p> <p>Neuroesteettömyyttä kehitetty eri toimipisteissä.</p> <p>Kaupunkitasoinen digipelisääntösuositus luotu ja käytössä.</p> <p>Toteutuneet koulutukset ja toimintaohjeet ja yhteinen vuosikello käytössä. Kouluterveyskysely 2025, 2027 ja 2029:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukuvuoden aikana % • Koulun aikuinen kiusannut koulussa vähintään kerran viikossa (%) • Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien <p>Tunnistetut rasistisia ja syrjiviä käytäntöjä vastaan luodut toimenpiteet, jotka edistävät yhdenvertaisuutta, seuranta eri toimialoilla.</p> <p>Kouluterveyskysely 2025, 2027 ja 2029:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kokenut seksuaalista häirintää vuoden aikana (%) • Kokenut seksuaalista väkivaltaa vuoden(%) aikana

3. Lasten, nuorten ja perheiden fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit
Mahdollistamme myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten, nuorten ja perheiden omaehtoista liikkumista ja monipuolisia harrastamisen mahdollisuuksia.	<p>Kehitetään nuorille kohdennettuja toimintamuotoja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.</p> <p>Toteutetaan Raiha-mallia sekä Liikkuva koulu ja Liikkuva varhaiskasvatus toimintaa yhdenvertaisesti eri yksiköissä myös soveltava liikunta ja mm. kulttuuriharrastukset huomioiden.</p> <p>Hyödynnetään luotua Move-polkua kehittämisessä ja tiedolla johtamisen tukena.</p> <p>Mahdollistetaan matalalla kynnyksellä uimataidon opettelua eri ikäisille ja eri taustoista tuleville lapsille ja nuorille.</p> <p>Kehitetään koululiikunnan mahdollisuuksia tukea tarvitseville mm. pienryhmätoimintana.</p> <p>Toteutetaan Raison kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmaa.</p> <p>Edistetään luontoliikuntamahdollisuuksia ja huomioidaan yhteinen virkistysalueiden kehittäminen ja julkisen liikenteen sekä palveluiden saavutettavuus kaupunkisuunnittelussa ja kaavoituksessa.</p>	<p>Liikunta- ja nuorisopalvelut</p> <p>Koulut, varhaiskasvatus, liikuntapalvelut kirjasto- ja kulttuuripalvelut, kotoutumispalvelut, Raisio-opisto yhteistyössä liikunta- ja urheiluseurojen ja, kulttuurijärjestöjen kanssa</p> <p>Liikuntapalvelut</p> <p>Liikuntapalvelut</p> <p>Liikunnanopettajat, rehtorit</p> <p>Raison kävelyn ja pyöräilyn työryhmä</p> <p>Infra- ja kaupunkikehityspalvelut, liikuntapalvelut</p>	<p>Toteutetut toiminnot ja toimintamallit.</p> <p>Nykytilan arvioinnit, yhteistyömallit.</p> <p>Move-polkua hyödynnetään toiminnan kehittämisessä ja tiedolla johtamisen tukena.</p> <ul style="list-style-type: none"> Move-mittaus tulokset / vuosittainen data <p>Uimaopetuksen tilastot RaiHa-kerhojen osallistumistilastot</p> <p>Toteutuneet toimenpiteet koululiikunnan kehittämisessä.</p> <p>Edistämishjelman toteutuneet toimenpiteet.</p> <p>Kouluterveyskysely 2025, 2027, 2029:</p> <ul style="list-style-type: none"> Terveydentilansa huonoksi kokevien osuus %
Edistämme lasten, nuorten ja perheiden hyviä ja kestäviä elintapoja.	<p>Vakiinnutetaan elintapaohjaus-liikuntaneuvontamalli ja kehitetään toimenpiteitä tarvelähtöisesti.</p> <p>Vahvistetaan ammattilaisten osaamista elintapojen puheeksi ottamiseen.</p>	<p>Liikuntapalvelut, Varhan elintapaohjaus</p> <p>Varha, varhaiskasvatus ja koulut yhteistyössä järjestöiden kanssa</p>	<p>Elintapaohjaus-liikuntaneuvontamalli palvelupolku vakiintunut, käyttäjämäärät.</p> <p>Koulutukset ja osallistuneiden lukumäärä.</p>
Mahdollistamme saumatonta yhteistyötä ja vahvistamme ruokakasvatuspolkua.	<p>Vahvistetaan yhteistä ruokakasvatuspolkua yhdenvertaisesti varhaiskasvatus-koulu ja muut oppilaitokset. Vahvistetaan yhteistyötä järjestöjen muiden toimijoiden kanssa tietoisuuden lisäämiseksi hyvien elintapojen osalta (mm. tiedottaminen, vanhempainillat, lasten ja vanhempien vertaistoiminta).</p> <p>Osallistetaan lapset, nuoret ja perheet suunnitelmallisesti ruokavaihtoehtojen suunnitteluun varhaiskasvatuksessa ja kouluissa (mm. kasvisruokavaihtoehdot, toiveruokaviikko, aterioiden malliviikko, varhaiskasvatuksen aamupalalista).</p>	<p>Varhaiskasvatus, rehtorit, ruokapalvelut, Varhan neuvola – ja kouluterveydenhuollon palvelut yhteistyössä järjestöiden ja seurakunnan kanssa</p> <p>Ruokapalvelut, varhaiskasvatus, rehtorit</p>	<p>Kouluterveyskysely 2025, 2027 ja 2029:</p> <ul style="list-style-type: none"> Koululounasta ja aamupalaa syövien lasten osuus % Juo enegiajuomia lähes päivittäinen % <p>Ylipainoisten ja lihavien lasten ja nuorten osuus %</p> <p>Lapset, nuoret ja perheet osallistettu suunnitteluun, palaute ja jatko-toimenpiteet.</p>
Teemme vaikuttavaa ehkäisevää päihdetyötä mm. nikotiinutuotteiden vähentämiseksi lasten, nuorten arjen toimintaympäristöissä.	<p>Jalkautetaan päihdepuuttumisen mallia nuorten arjen toimintaympäristöihin moniammatillisella yhteistyöllä (mm. Salon malli). Toteutetaan yhteistä tiedottamista ja valistus mm. terveyshaitoista ja riippuvuudesta (vanhempainillat, vertaisvalistus, oppilaitosvierailut).</p> <p>Toteutetaan nikotiinutuotteiden ostokokeita.</p>	<p>Alueellinen Nikotiimi, koulut ja nuorisopalvelut yhteistyössä järjestöiden, seurakunnan ja seurojen kanssa</p> <p>Alueellinen Pakka-työryhmä, nuorisopalvelut, ympäristöterveydenhuolto, hyvinvointikoordinaattori</p>	<p>Kouluterveyskyselyn 2025, 2027 ja 2029 nikotiinutuotteita koskevat tulokset.</p> <p>Ostokokeita toteutettu, tulokset.</p>

4. Lasten, nuorten ja perheiden mielen hyvinvoinnin edistäminen 1/2

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit
Edistämme lähellä tapahtuvaa lasten, nuorten ja perheiden varhaista tukea sekä palveluihin ohjautuvuutta.	<p>Vahvistetaan Varhan ja järjestöjen kanssa palveluohjausta ja tiedotusta matalan kynnyksen mielenterveyspalveluihin myös monikielisesti.</p> <p>Vahvistetaan tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitokasvatusta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa sekä lisätään ammattilaisille suunnattua kehollisten menetelmien koulutusta.</p> <p>Kehitetään poissaolopuuttumisen mallia.</p> <p>Ylläpidetään riittävä kohtaavien aikuisten resurssi arjen toimintaympäristöissä ja tuetaan toimijoiden yhteistyötä yhteisen toimintakulttuurin luomiseksi (mm. koulunuorisotyöntekijä, kouluvalmentaja, yhteisöpedagogi, ankkuriopettaja, tanssikummi, järjestötoimijat, seurakunta).</p> <p>Vahvistetaan lasten ja nuorten toimintaympäristöissä toimivien aikuisten osaamista ja puheeksi ottoa vaikuttavilla ja säännöllisillä koulutuksilla (mm. hyvän mielen EA-koulutukset).</p> <p>Vakiinnutetaan lapsiperheiden kulttuurireseptimalli ja kulttuuriystävällisyystoiminta, sekä osallistetaan nuoret Elämyspolun kehittämiseen osana varhaiskasvatuksen ja koulujen toimintakulttuuria.</p> <p>Vieraskielisten lasten kielitaidon tukeminen.</p>	<p>Sivistyspalvelut, Varhan perhekeskusverkosto, hyvinvointikoordinaattori, vapaaehtoistyön työryhmä</p> <p>Varhaiskasvatusyksiköiden johtajat, rehtorit, yhteisöllinen opiskeluhoito</p> <p>Opetuksen kehittämispäällikkö, rehtorit, varhaiskasvatuksen johtajat, nuorisopalvelut, kotoutumispalvelut</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori, koulut, varhaiskasvatus, nuorisopalvelut, työllisyyspalvelut, kotoutumispalvelut</p> <p>Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, varhaiskasvatuksen johtajat, rehtorit, hyvinvointikoordinaattori ja Varhan perhekeskuspalvelut yhteistyössä järjestöiden kanssa</p> <p>Varhaiskasvatus, koulut, kirjastopalvelut</p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet ohjautuvuuden toteutumiseksi.</p> <p>Toteutuneet koulutukset ja palaute, toimenpiteet.</p> <p>Kehitetty poissaolomalli käytössä, poissaolojen kehittyminen. Kouluterveyskysely 2025, 2027, 2029:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kokee kouluinnostusta % <p>Kouluterveyskysely 2025, 2027, 2029:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sosiaalinen ahdistuneisuus % Kipua päässä vähintään kerran viikossa % <p>Toteutuneet koulutukset, osallistujamäärät ja jatkokehittäminen.</p> <p>Kulttuurireseptimalli käytössä, jaettujen reseptien määrä. Nuoret osallistettu nuoret Elämyspolun kehittämiseen.</p> <p>S2-opetuksen toteutus, oman äidinkielen opetuksen toteutuneet ryhmät tai oppilasmäärät ja kielet, joissa järjestetty opetusta, S2- ja eri kielisen aineiston saatavuus ja käyttö, lukulumo-sovelluksen toteutunut käyttö.</p> <p>Kouluterveyskysely 2025, 2027, 2029:</p> <ul style="list-style-type: none"> Korkea positiivinen mielenterveys % Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä % Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus % Tuntenut usein toiveikkautta tulevaisuuden suhteet %
Mahdollistamme kaikkien, myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja perheiden, mahdollisuuden osallistua hyvinvointia tukevaan vapaa-ajan toimintaan.	<p>Lisätään lasten parissa toimivien aikuisten tietoisuutta eri toimijoiden mahdollisuuksista, jotta voidaan paremmin ohjata lapsia, nuoria ja perheitä maksuttomiin ja saavutettaviin taide-, kulttuuri-, liikunta- ja muihin harrastuksiin sekä vapaa-ajan toimintaan.</p> <p>Jalkautetaan alueellinen Nuori mieli –urheilussa osaksi seurojen ja muiden vapaa-ajan toimijoiden toimintakulttuuria ja kehitetään toimenpiteitä eri toimijoiden kanssa</p>	<p>Sivistys- ja vapaa-aikapalvelut, kotoutumispalvelut ja Varhan perhekeskuspalvelut yhteistyössä järjestöiden seurakunnan ja yksityisen sektorin kanssa</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori ja liikuntapalvelut yhteistyössä seuraparlamentin, järjestöfoorumin ja Hyvinvointia yhdessä -foorumin kanssa</p>	<p>Kouluterveyskysely 2025, 2027, 2029:</p> <ul style="list-style-type: none"> Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, Harrastaa liikuntaa ohjatusti vapaa-ajalla vähintään viikottain % Harrastaa jotakin ainakin kerran viikossa % <p>Toimintamallin käyttöönottojen toimijoiden määrä ja yhteiskehittämisen toimenpiteet.</p>

4. Lasten, nuorten ja perheiden mielen hyvinvoinnin edistäminen 2/2

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit
Mahdollistamme ja tuemme riittävän hyvän ja voimaannuttavan vanhemmuuden sekä kumppanuuden toteutumista.	<p>Vahvistetaan yhteistyötä Varhan perhekeskuksen kanssa kartoittamalla perhevalmennusta pikkulapsiperheiden tukemiseen ja perheneuvolan jalkautumista lasten kasvuympäristöön.</p> <p>Vahvistetaan vanhempien tietoisuutta ja osallisuutta mielen hyvinvoinnin edistämisestä, ehkäisevästä päihde- ja väkivaltatyön teemoista yhteisen mm. tiedottamisen, tilaisuuksien ja vanhempainyhdistystoiminnan kautta.</p>	<p>Varhaiskasvatus yhteistyössä Varhan perhekeskuspalveluiden ja järjestöjen kanssa</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä eri toimialojen ja sidosryhmien kanssa</p>	<p>Kartoitukset tehty, jatkotoimenpiteet.</p> <p>Toteutetut tilaisuudet, kävijämäärät. Kouluterveyskysely 2025, 2027, 2029:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kokee, että vanhemmat tukevat ja kannustavat usein % Voi keskustella vanhempien kanssa usein tai melko usein %
Osallistamme ja teemme tiivistä yhteistyötä vanhempien ja eri toimijoiden kanssa, jotta vanhemmat saavat tukea riittävän hyvään vanhemmuuteen kuin omaan hyvinvointiin.	<p>Osallistetaan vanhempainyhdistykset/vanhemmat mm. tapahtumien suunnitteluun ja toimintamallien ja olosuhteiden kehittämiseen.</p> <p>Vahvistetaan kasvatuskumppanuutta maahanmuuttajataustaisten vanhempien kanssa ja tuetaan vanhempien voimavaroja kasvattaa lasta kodin ja ympäröivän yhteiskunnan risteyskohdassa.</p> <p>Vahvistetaan yhteisellä vuoropuhelulla ja verkostollisella työryhmällä (vanhemmat ja ammattilaiset yhdessä) riittävän hyvä vanhemmuus –ajattelumallin toteutumista vähentäen tämän hetken vanhemmuuden stigmaa ja yksinäisyyttä. Kartoitetaan tilannekuvaa ja otetaan mahdollisesti käyttöön myös THL:n Voimaa vanhemmuudesta –hankkeen toimenpiteitä.</p> <p>Tuetaan vanhempien omaa hyvinvointia ja ohjautumista mm. omahoitopalveluihin, järjestöiden ja seurakunnan matalan kynnyksen palveluihin (mm.Mielenterveystalo.fi, Hyvinvointiopastaja, MLL Arki haltuun, FinFamin matalan kynnyksen keskustelutuki).</p>	<p>Kaikki toimialat yhteistyössä vapaaehtoistyön työryhmän kanssa</p> <p>Varhaiskasvatus, koulut, oppilashuolto, kotoutumispalvelut, Varhan perhekeskuspalvelut</p> <p>Sivistyspalvelut, hyvinvointikoordinaattori ja Varhan perhekeskuspalvelut yhteistyössä järjestöiden, seurakunnan ja vanhempien/kuntakohtaisen vanhempainyhdistyksen kanssa</p>	<p>Toteutetut tilaisuudet ja osallistamiset.</p> <p>Toteutuneet perhekohtaiset kotoutumista tukevat suunnitelmat, toteutuneet ns. babyinfot vieraskielisille perheille, vanhempaintapaamiset varhaiskasvatuksessa ja kouluissa sekä vanhempainillat, joissa huomioitu maahanmuuttajataustaisten perheiden osallistumismahdollisuudet (esim. tulkkaus).</p> <p>Verkostollinen työryhmä toimii, kartoitukset ja toimenpiteet.</p> <p>Kouluterveyskysely 2025, 2027, 2029:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tuntenut usein toiveikkuutta tulevaisuuden suhteen % <p>Alueellinen mielen hyvinvoinnin kysely aikuisväestölle 2025, 2028.</p> <p>Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25-64 –vuotiaat.</p> <p>Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet % lapsiperheistä.</p> <p>Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat % kaikista lapsiasuntokunnista.</p> <p>Järjestöiden toimintaan ohjautuvuus.</p>

9. Hyvinvointisuunnitelman hyväksymisestä, toteuttamisesta ja seurannasta

Sosiaali- ja terveystalouden järjestämislaki (612/2021) 6 § edellyttää kuntien seuraavan ja raportoivan väestön hyvinvoinnin tilaa sekä siinä tapahtuvia muutoksia säännöllisesti. Kuntien tulee laatia valtuustokausittain laaja hyvinvointikertomus. Hyvinvointikertomuksessa tehdään arviointia toteutumisesta.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 sisältää myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2026-2029, suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029, sekä tavoitteet ja toimenpiteet ehkäisevän päihdetyön toteuttamiseksi.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta lähettää Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Arviointia toimenpiteiden toteutumisesta ja suunnitelman toimivuudesta tehdään aktiivisesti ja poikkisektoraisesti yhdessä kaikkien toimialojen kanssa talousarvioprosessin yhteydessä. Valtuustokaudelle laaditun hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan sekä raportoidaan vuosittain kaupunginvaltuustolle. Valtuustokauden lopussa raportointi tehdään osana laajaa hyvinvointikertomusta.

Hyvinvointikoordinaattori koordinoi ja seuraa suunnitelman toteutumista yhdessä kaikkien toimialojen ja kaupungin johtoryhmän kanssa. Arviointimittareina toimivat yhteisesti määritellyt kaupunkitasoiset sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa sekä ikääntyneen väestön suunnitelmaan määritellyt mittarit ja toimialojen käyttösuunnitelmassa määritelty mittaristo.

Hyvinvointikertomus ja –suunnitelmakokonaisuus toimii Raision kaupungin hyvinvointijohtamisen poikkileikkaavana ja yhteisenä työkaluna.

